

HRADEC KRÁLOVÉ
I. Analýza města

**FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE**

diplomní seminář, LS 2020
název: Hradec Králové - I. Analýza města
autor: Laura Molínová
vedoucí DP: doc. Ing. arch. Miroslav Cikán
odborný asistent: Ing. arch. Vojtěch Ertl
Ústav navrhování I.

Obsah

Úvod	05
Poloha	06 - 07
Rozvojový potenciál	08 - 09
Hradecko-pardubická aglomerace	10 - 11
Charakteristika	12 - 13
Obyvatelstvo	14 - 17
Historie	18 - 23
Urbanistický vývoj od druhé poloviny 20. století po současnost	24 - 31
Kompozice	32 - 41
Významné stavby a místa	42 - 45
Struktura obytné zástavby	46 - 49
Instituce	50 - 55
Obchod, služby, výroba	56 - 61
Nemovitosti	62 - 63
Vize města	64 - 65
Územní rezervy a brownfields	66 - 67
Závěr	68 - 69
Zdroje	70

Úvod

Hradec Králové, mé rodné město, bylo dlouhá léta vnímáno jako královské vznešené město. Město fungující, město pro rodinu, město vzdělání, město kulturní. V první polovině 20. století se díky zásadním urbanistickým i architektonickým zásahům stalo salómem republiky a následující roky se stále rozrůstalo, o čemž svědčí i raketový nárůst obyvatel. Na přelomu tisíciletí však počet obyvatel začal klesat. Tento jev způsobuje celosvětový trend suburbanizace, jistý podíl na tom mají ale i nekonceptní kroky města.

Měla jsem to štěstí vyrůstat v samotném historickém středu města, na Velkém náměstí, a mé vzpomínky toto místo vyobrazují jako centrum plné života, centrum kultury a obchodu. Dnes tato energie z místa vyprchává. Z náměstí je jedno velké parkoviště, obchody zde bojují o život, ale válku o úspěch zde vyhrají nakonec většinou jen restaurace, kavárny a bary. Díky nim ožívá alespoň podloubí lemující severní okraj náměstí. Malobchodní společnosti převálcovali velkoobchody, které jsou rozsypané po městě mimo jeho centrum a dříve koncentrovaná energie je tak roztržena do různých koutů.

Tato analýza má sloužit jako shrnutí hodnot a charakteristiky města, uvědomění si potenciálu a možných směrů vývoje. Současně také upozornění na chybné kroky vývoje a možnost jejich nápravy. Město má šanci si obhájit titul salónu republiky, pokud budou využity (a ne potlačovány) jeho nesporné kvality.

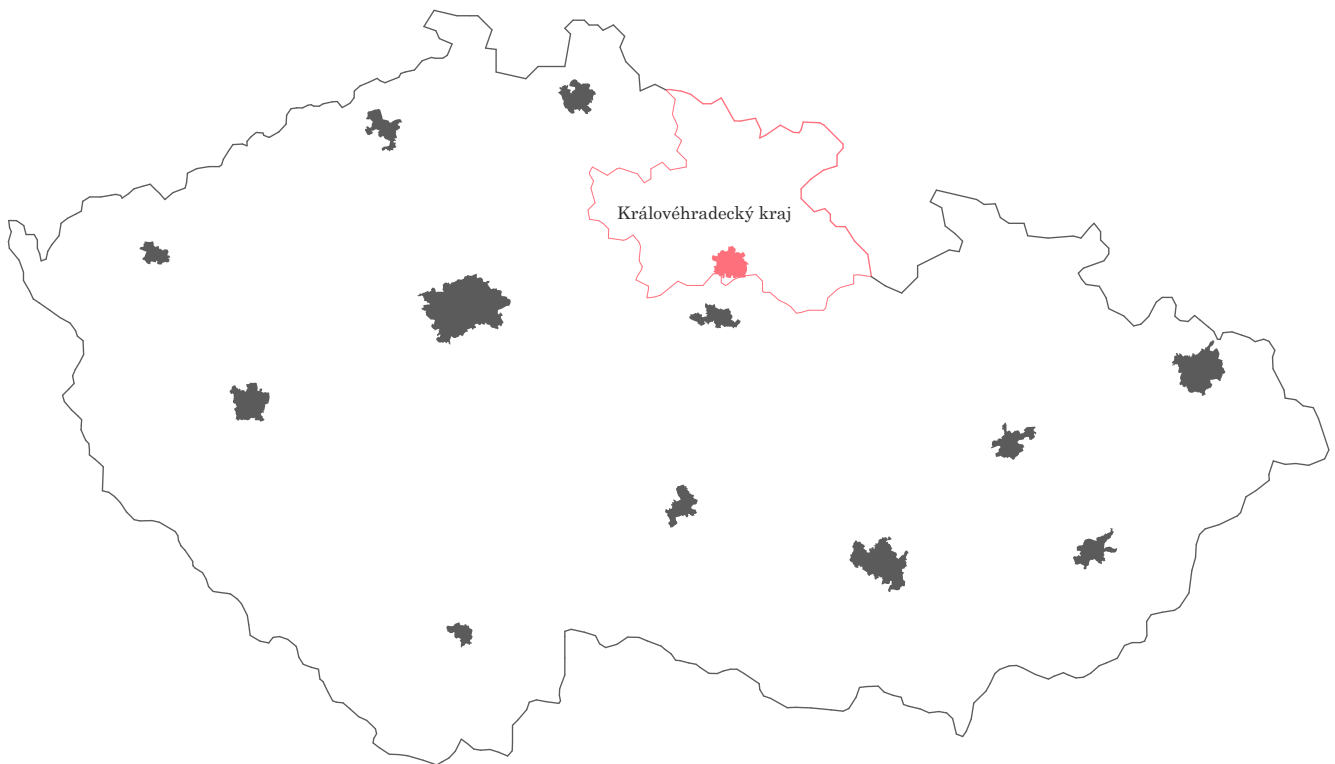
Poloha

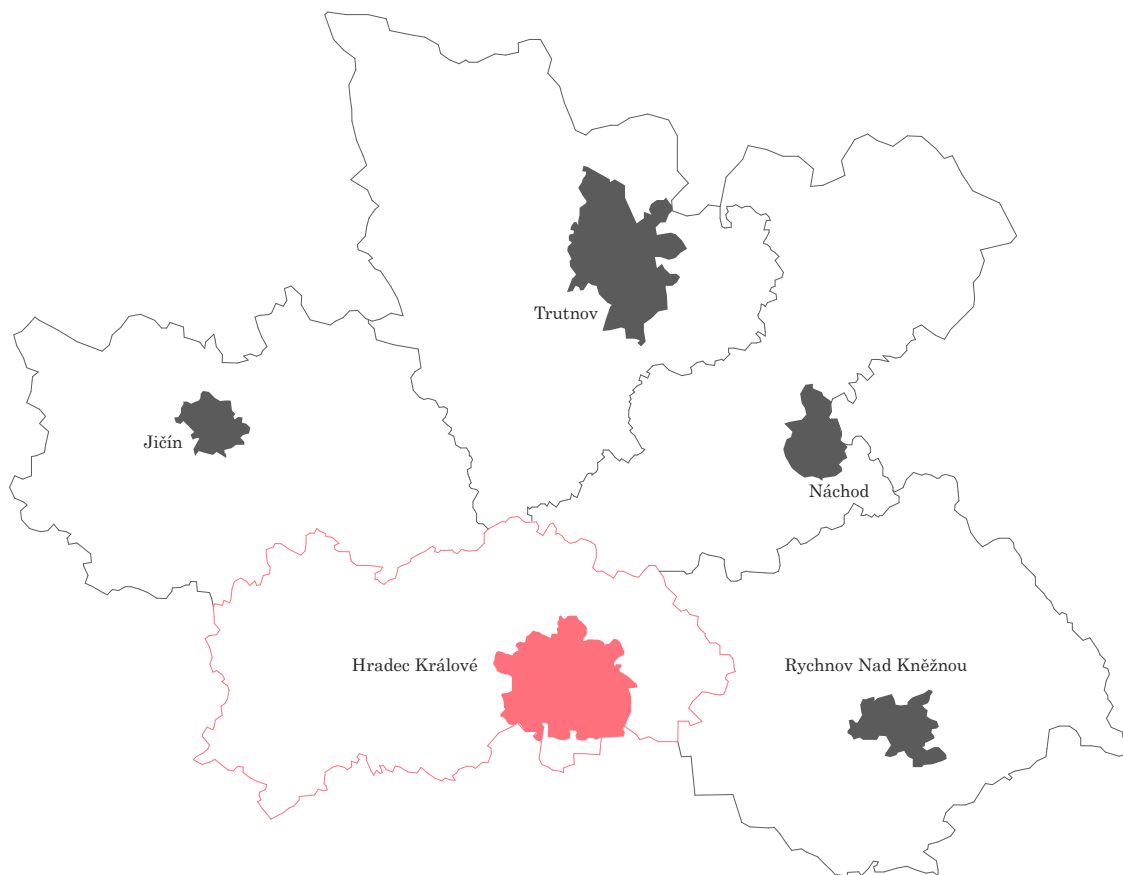
Hradec Králové je městem **severovýchodních Čech**. V rámci České republiky má poměrně strategickou polohu, velké množství větších českých měst jsou od Hradce vzdálená do hodiny a půl jízdy autem. Praha leží od Hradce zhruba 100km, přímé propojení dálnicí D11 překonání této vzdálenosti ještě usnadnilo. Do větších moravských měst se dá z Hradce dojet zhruba za dvě a půl hodiny.

Město Hradec Králové je krajské město Královéhradeckého kraje. Jeho nedaleký soused je skoro stejně velké město Pardubice. Při opačné cestě, cestě na severovýchod, se velice rychle dostaneme do Orlických hor, které jsou tradičním útočištěm pro Hradecké chataře. Ani Krkonošské hory nejsou vzdálené.

Samotné městské části Hradce Králové jsou primárně

ovlivněné kompozicí města. Centrum města se nachází v jeho středu a je obklopené městským okruhem. Na okruh se napojují osy vybíhající do okrajových městských částí.

Hradec Králové v kontextu Královéhradeckého kraje

Městské části Hradce Králové

Rozvojový potenciál

Důvody vymezení dle PÚR ČR:

OSA 4

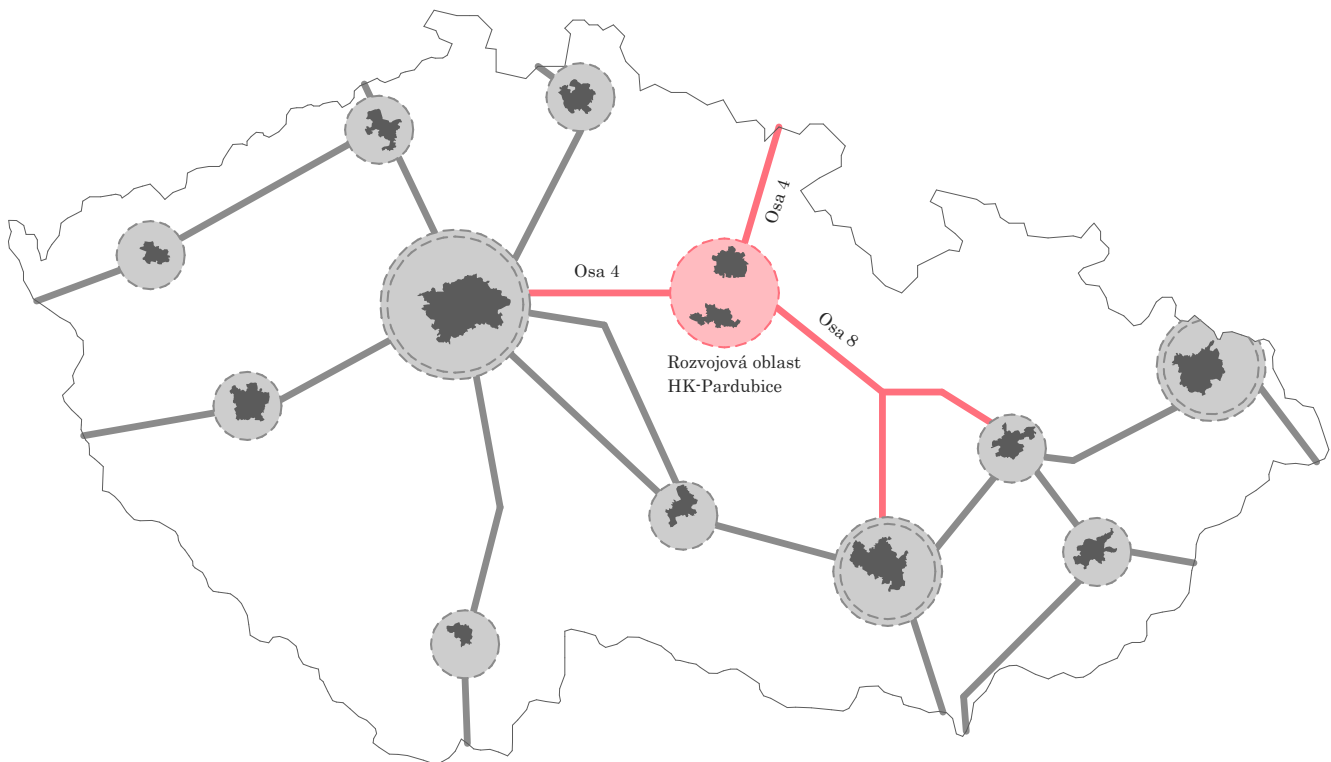
„Území ovlivněné dálnicí **D11** a jejím připravovaným pokračováním do Jaroměře, připravovanou rychlostní silnicí **R11** Jaroměř–Trutnov–hranice ČR/Polsko, železniční tratí č. 010 v úseku Praha–Pardubice (I. tranzitní železniční koridor) a spolupůsobením center Nymburk, Poděbrady, Kolín, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem a Trutnov. Navazuje na rozvojovou osu v zahraničí.“

OSA 8

„Území ovlivněné rychlostní silnicí **R35** v úseku Mohelnice–Olomouc a její připravovanou částí v úseku Sedlice–Moravská Třebová–Mohelnice, připravovanou rychlostní silnicí **R55** v úseku Olomouc–Přerov, železničními tratěmi č. 010 v úseku Pardubice–Česká Třebová (I. tranzitní železniční koridor), č. 270 Česká Třebová–Přerov (III. tranzitní železniční koridor) a spolupůsobením center Vysoké Mýto, Litomyšl, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová, Svitavy, Moravská Třebová, Zábřeh a Mohelnice.“

ROZVOJOVÁ OBLAST HRADEC KRÁLOVÉ/PARDUBICE

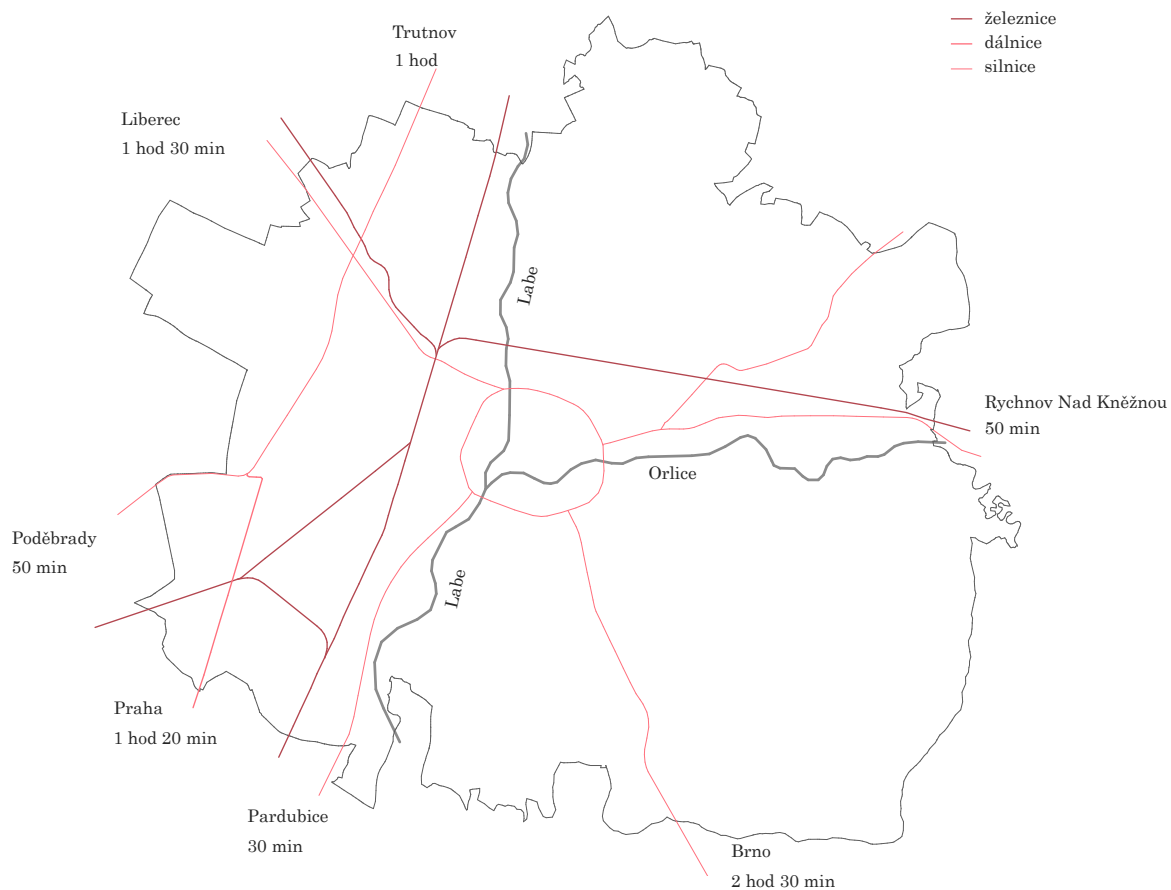
„Území ovlivněné rozvojovou dynamikou krajských měst Hradce Králové a Pardubic při spolupůsobení vedlejšího centra Chrudim. Jedná se o silnou **dvojjadernou koncentraci** obyvatelstva a ekonomických činností, z nichž značná část má mezinárodní význam. Rozvojově podporujícím faktorem je poloha Pardubic na I. tranzitním železničním koridoru, dálnici D11 z Prahy do Hradce Králové s plánovaným pokračováním do Polska a perspektivní propojení rychlostní silnicí R35 s Olomoucí, které poskytne alternativu rychlého západovýchodního silničního spojení v ČR vedle dálnice D1.“

Rozvojové oblasti a osy ČR dle PÚR ČR

Hlavní dopravní propojení okresních měst Královéhradeckého kraje dle ZÚR KH kraje

Automobilová dostupnost vybraných měst ČR

Hradecko-pardubická aglomerace

Hradec Králové a Pardubice jsou velikostně i významově srovnatelná města. Jejich vzájemná blízkost a tudíž síla působení jejich vazeb na okolí vytváří potenciál na **silnou dvoujadernou aglomeraci východních Čech**. Vymezení aglomerace bylo založeno na vyjíždkových vztazích okruhu obcí k centrálním jádrům.

Dle analýzy z roku 2019 aglomerace vykazuje **mírný růst počtu obyvatel**, který je dán hlavně pardubickou částí aglomerace. Obyvatel přibývá především na spojnici Hradec Králové - Pardubice a populace v aglomeraci dlouhodobě stárne.

Ve struktuře ekonomiky tvoří 56 % pracovních míst služby, průmysl tvoří 30,9 %. Z hospodářských odvětví nejvíce převažuje informační a komunikační činnosti, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí, profesní a vědecké a technické činnosti, administrativní a podpůrné činnosti a zdravotní a sociální péče.

Jedna z hlavních výhod Hradecko-pardubické aglomerace je rozmanitá nabídka **turistických cílů**, ať už jsou kulturě historické (památky, skanzeny, muzea, galerie, knihovny, divadla, filharmonie, festivaly), sportovně rekreační (cykloturistika, in-line, wakeboarding, vodní lyžování, golf, agroturistika, Velká pardubická), lázeňské (Lázně Bohdaneč) nebo kongresové.

Z hlediska **vzdělání** je aglomerace v porovnání s ČR příznivá. Nabídka oborů vysokoškolské vzdělávání je rozmanitá, v Hradecké části aglomerace jsou zastoupeny především humanitní a přírodovědné obory, v pardubické části nechybí ani technické obory.

Agglomeraci neminul proces **suburbanizace**, která vytváří tlak na využívání občanské a veřejné infrastruktury. Na území je prokázána vyšší kvalita bydlení z hlediska technické vybavenosti bytů, dostupnosti a nabídky pracovních míst, zároveň ale i **vyšší cena nemovitostí**. Nejvyšší intenzita bytové výstavby v rodinných domech je realizována ve venkovských obcích v těsném zázemí obou krajských měst a v prostoru mezi nimi. V aglomeraci je nedostatek dostupného bydlení pro specifické skupiny obyvatel, jako jsou osoby se zdravotním postižením, mladé rodiny, sociálně slabé osoby či seniori, ale i středně příjmové domácnosti.

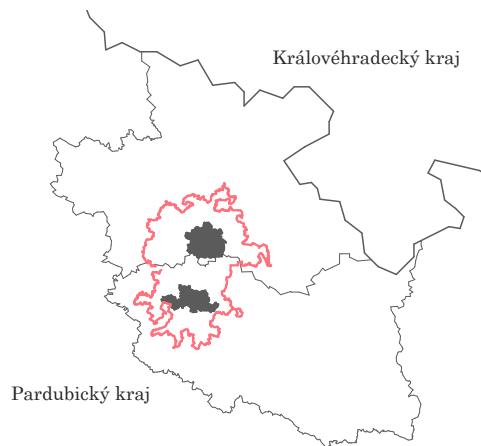
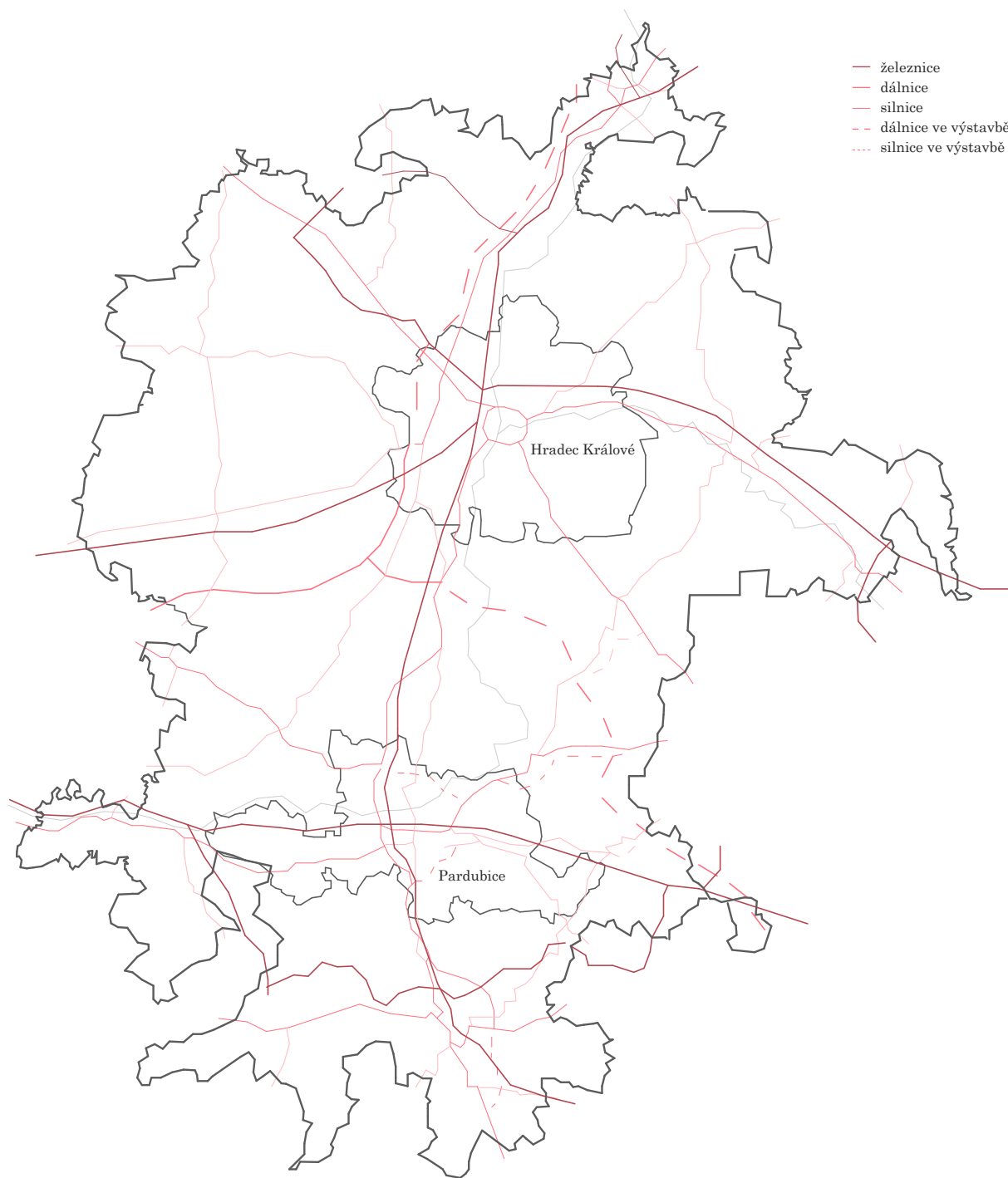
2 kraje
5 okresů
9 obvodů obcí s rozšířenou působností
16 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem
152 obcí, z toho 14 obcí se statutem města
340 423 obyvatel
260,3 obyvatel/km ²

Národní kulturní památky aglomerace

Muzeum východních Čech	Hradec Králové
Krematorium	Pardubice
Larischova vila	Pardubice
Winternitzovy automatické mlýny	Pardubice
Pietní území Zámeček	Pardubice
Zámek Pardubice	Pardubice
Zámek Hrádek u Nechanic	Hrádek, Nechanice
Kaple Zjevení Páně	Smiřice
Obraz oltářní "Klanění Tří králů"	Smiřice
Třebechovický betlém	Třebechovice pod Orebem
Wenkeův obchodní dům	Jaroměř
Kostel sv. Bartoloměje	Kočí u Chrudimi
Zámek Slatiňany	Slatiňany
Hrad Kunětická hora	Ráby

Indikativní seznam národních kulturních památek aglomerace

Sbor kněze Ambrože s čp.728, 729 a kolumbárium	Hradec Králové
katedrální kostel Svatého Ducha	Hradec Králové
základní škola – Tylovo nábřeží	Hradec Králové
mateřská škola – Tylovo nábřeží	Hradec Králové
Labská vodní elektrárna	Hradec Králové
gymnázium J.K. Tyla	Hradec Králové
škola obecná a měšťanská	Hradec Králové
Městské opevnění II., Horní pevnost	Josefov
Železniční stanice Pardubice	Pardubice
Další významné památky aglomerace:	
Bílá věž	Hradec Králové
Zelená brána	Pardubice
Pevnost Josefov	Jaroměř

Vymezení území Hradecko-pardubické aglomerace

Charakteristika

Hradec leží na soutoku **Labe a Orlice**. Jeho historické jádro se rozkládá na mírné vyvýšenině, zbytek města je rovinatý. Zástavba města je bohatě propletená zelení, ať už jsou to parky, zazeleněné břehy obou řek či rozsáhlé Novohradecké lesy, vzdálené z centra města 10-ti minutovou jízdou na kole. Použité měřítko kola není náhodné, Hradec je charakteristický pro **cyklistickou tradici města**, a to díky rovinatému terénu a velkému množství cyklistických tras. Byla zde umístěna vůbec první parkovací věž v České republice. Hradec Králové je často skloňováno jako **město vzdělání**, nachází se zde Univerzita Hradec Králové, Lékařská fakulta a Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, a Vojenská lékařská akademie. Nejčastěji však o Hradci uslyšíme jako o **salónu republiky**. Tato přezdívka vznikla v 20. století a zaslouží se o ní řada významných zdě tvořících architektů, především architekt Josef Gočár se svým urbanistickým návrhem města (a významnými zrealizovanými stavbami).

Základní údaje

Status:	statutární město
Rozloha města:	105,69 km ²
Počet obyvatel:	92 939 (1.1.2020)
Hustota osídlení:	879 ob./km ²
Průměrná nadmořská výška:	235 m.n.m.
Roční průměrná teplota:	7 - 8 °C
Roční průměrné množství srážek:	500 - 600 mm
Počet popisných čísel:	15 241
Počet základních sídelních jednotek:	84
Počet městských částí:	21
Počet katastrálních území:	21

V rámci České republiky:

12. nerozlehlejší

9. nejlidnatější

32. nejhustěji zalidněný

Ortofoto Hradce Králové

Charakteristika krajiny obce dle ZÚR KH kraje 2011

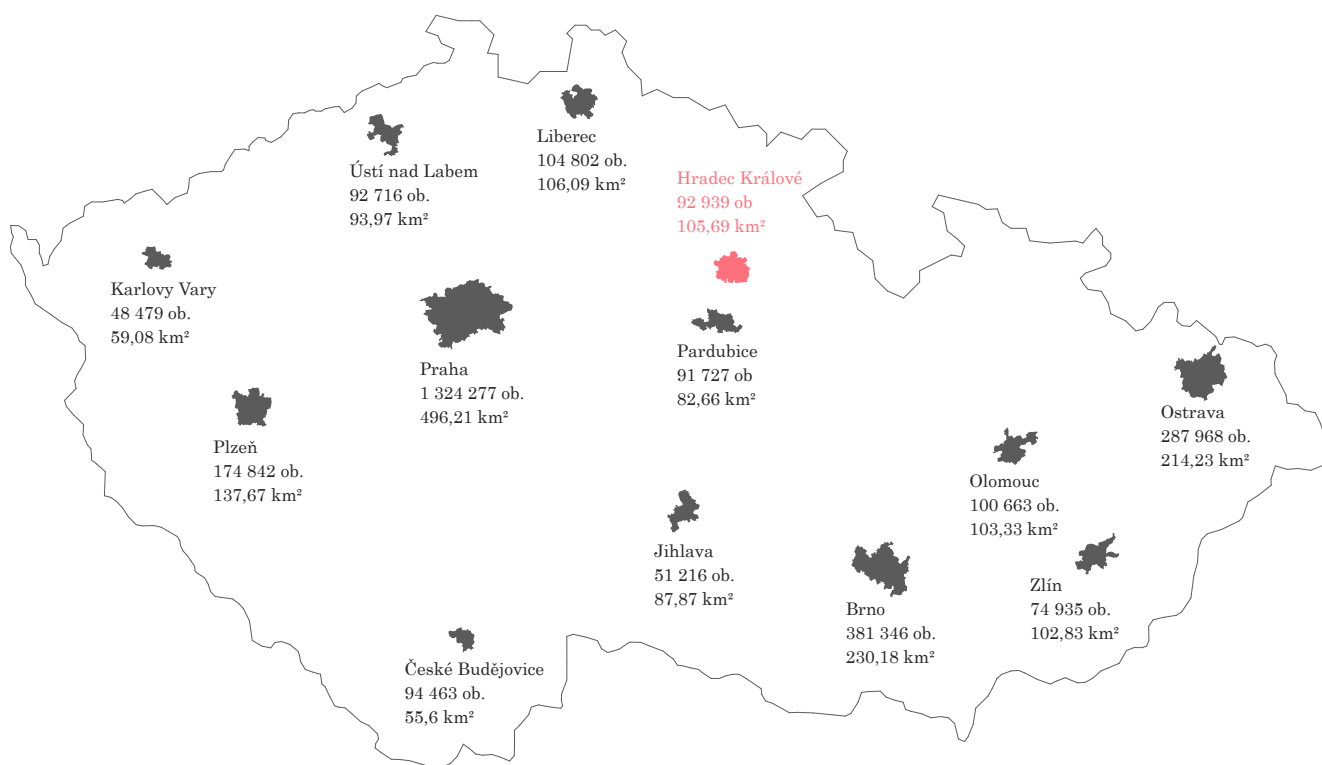
Zastavěné území obce dle ÚP HK 2000: 3 878 ha (36,7%)

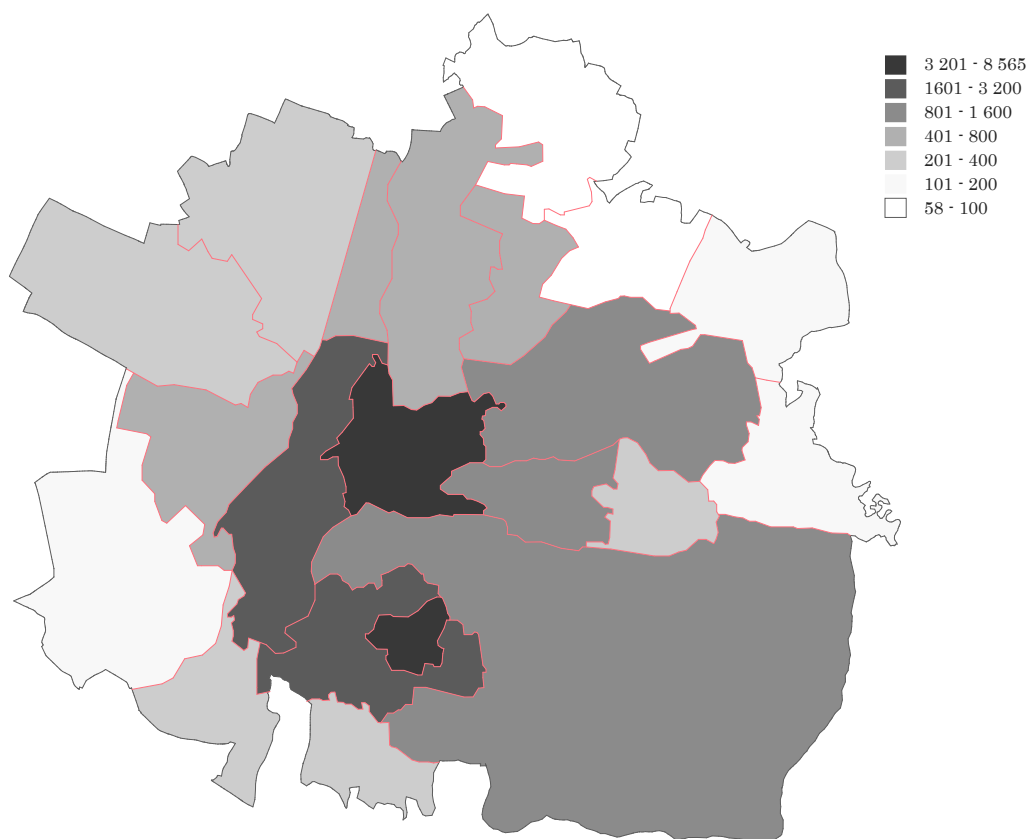
Obyvatelstvo

Od revoluce konce 20. století počet obyvatelstva Hradce Králové neustále **klesá**. Příčinou je stěhování obyvatelstva, ale i nízký přirozený přírůstek. Ve spádových oblastech naopak počet obyvatel roste, což je důkazem **suburbanizačních trendů**. Největší počet obyvatel se tedy stěhuje v rámci okresu, ale také do okresu Hlavního města Prahy, dále pak do okresu Pardubic, Náchoda a Rychnova nad Kněžnou.

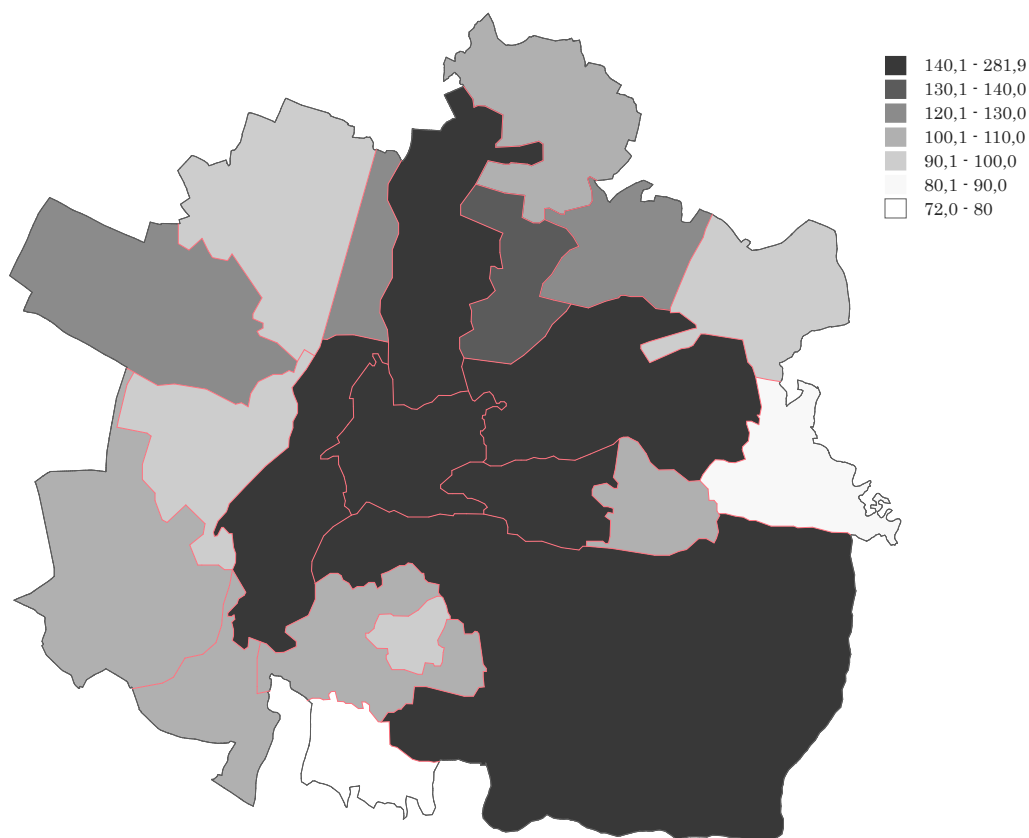
Populace města **stárne** a klesá podíl osob v ekonomicky aktivním věku. Oproti jiným krajským městům České republiky je v Hradci **velice nízká nezaměstnanost** (leden 2020 - 2,69%), svou nabídkou pracovních míst je tak město atraktivní pro lidi i ze vzdálenějších obcí, množství dojíždějících (za prací i vzděláním) tak denně přechodně navyšuje počet obyvatel.

V rámci městských částí je **nejlidnatější částí** samotné centrum města a Moravské předměstí (vysokopodlažní sídliště). Dále je pak relativně silně zahustěno západní Pražské předměstí, které je atraktivní pro své urbanistické řešení počátku 20. století a návazností na vlakové a autobusové spojení. Stejně zalidněná je sousední Třebeš. O něco menší hustota obyvatel je v dalších městských částech obklopujících centrum, zde je jasnou atraktivitou nejen blízkost centra a napojení na městských okruh, ale i spojení s Novohradeckými lesy. Pro zbylé městské části je typická řidší zástavba, dána jak vzdáleností od centra, tak způsobem napojení na centrum (neatraktivita území severní části městského okruhu).

Hustota zalidnění jednotlivých městských částí v roce 2012 (obv. /km²)

Index stáří obyvatel jednotlivých městských částí v roce 2011

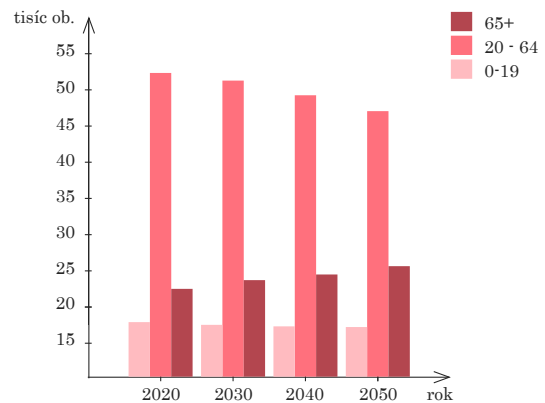
Podíl národnostních menšin (2001)

Česká	95 %	Německá	0,12 %
Moravská	0,19 %	Polská	0,18 %
Slezská	0 %	Romská	0,07 %
Slovenská	1,42 %	Nezjištěna a další	3,0 %

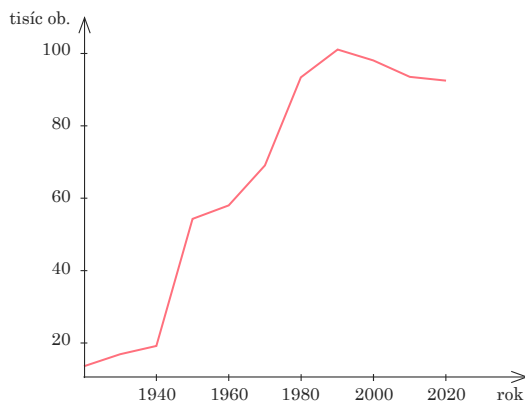
Náboženské vyznání obyvatel (2001)

Bez vyznání	66,89 %
Římskokatolická církev	15,86 %
Českobratrská církev evangelická	1,33 %
Církev čsl. Husitská	1,29 %
Ostatní	2,73 %
Nezjištěno	11,90 %

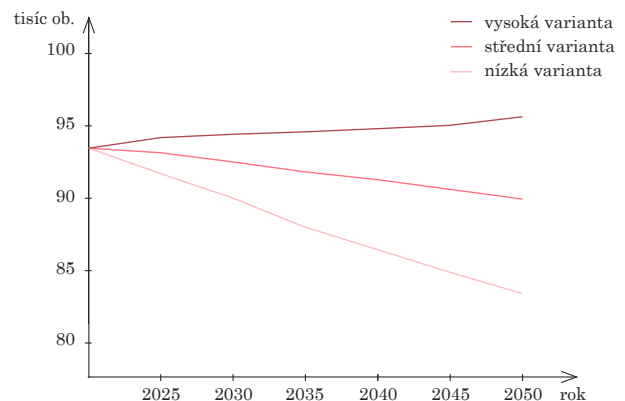
Prognóza počtu obyvatel dle věkových skupin

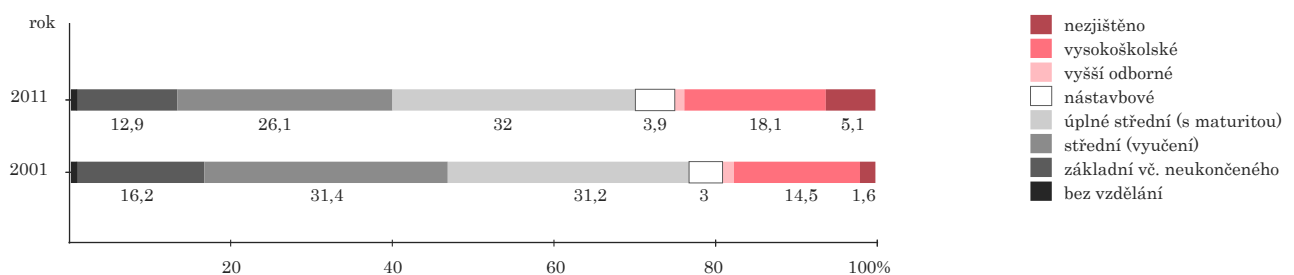
Vývoj počtu obyvatel

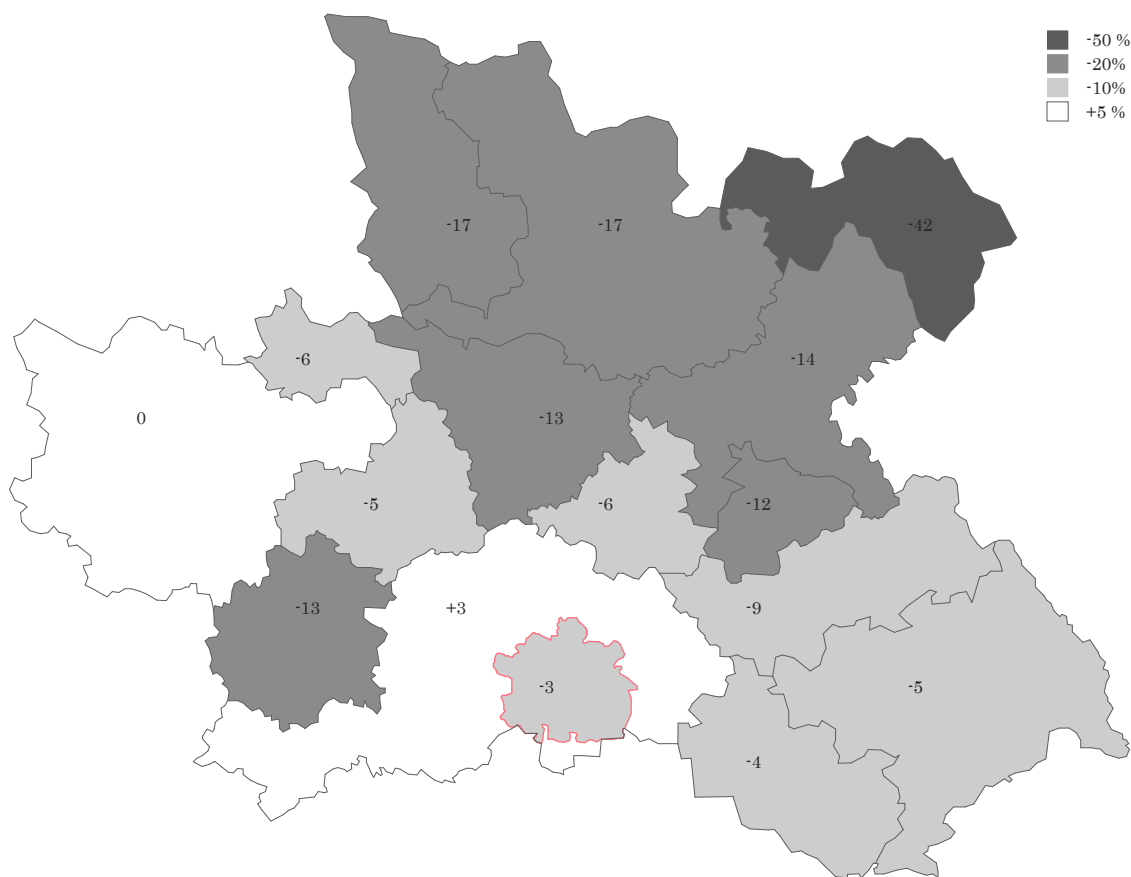

Prognóza počtu obyvatel

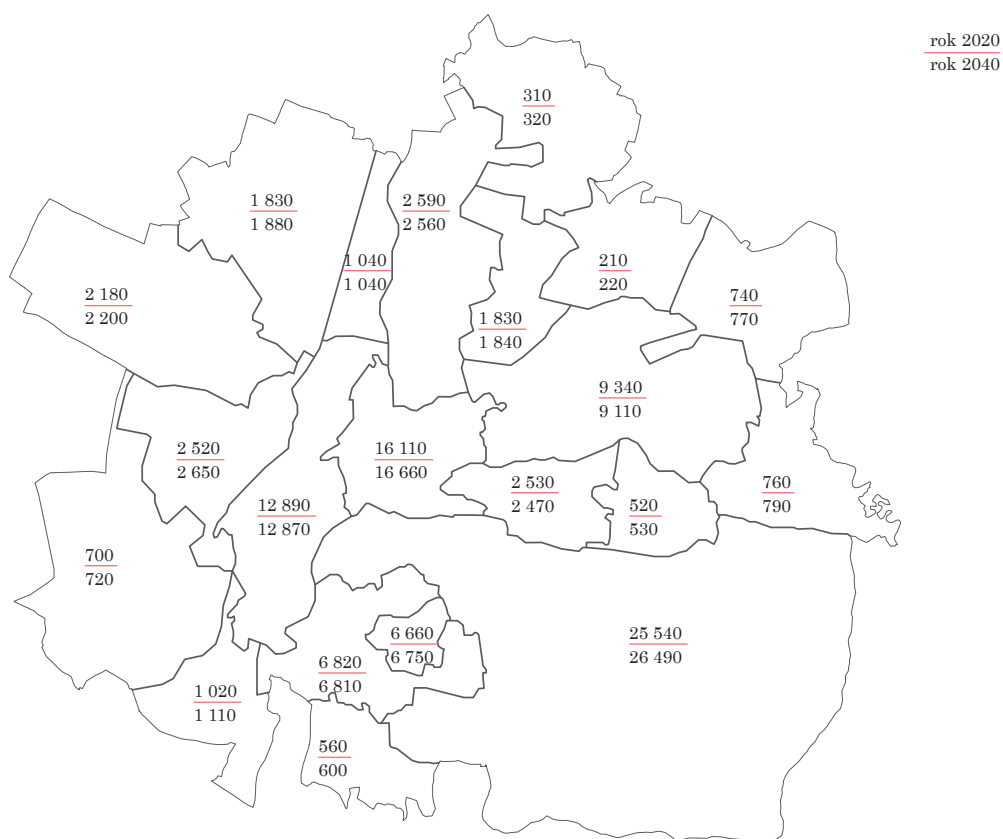

Obyvatelstvo dle nejvyššího dosaženého vzdělání (2011)

Prognóza změny celkového počtu obyvatel Královéhradeckého kraje v letech 2017-2050

Prognóza počtu obyvatel jednotlivých městských částí

Historie

Původní osídlení

Činností řek Labe a Orlice vznikla ve třetihorách a starších čtvrtohorách v místě dnešního historického jádra vyvýšenina křídového původu. Na tomto návrší vznikla v pozdní době kamenné ohrazená osada, v mladší době bronzové se zde nacházelo **opevněné hradiště**. Již v té době bylo místo centrem řemesel a obchodu, a důležitou křižovatkou obchodních cest.

V 9. a 10. století na území návrší vzniklo **slovanské hradisko**. Bylo tu vystavěno minimálně 6 metrů široké dřevěné opevnění s opukovou zídou a se vstupní branou v místě pozdější Pražské brány. Hradec se za dob Přemyslovců stal nejdůležitějším **opěrným bodem severovýchodních Čech**.

Vznik královského města

V první polovině 13. století za vlády krále Přemysla Otakara I. Hradec povýšil na **královské město**. Terénní reliéf návrší byl dříve mnohem členitější než dnes, nejvýraznější prohlubeň v místě dnešní ulice V Kopečku sloužila jako přístupová cesta do města. Nejstarší zachycenou obytnou zástavbou byly dřevěné částečně zahloubené domy na dnešním Velkém náměstí. Z této doby pochází **nejstarší doklad o dláždění** hradeckého veřejného prostoru.

Ve 14. století se Hradec stal **věnným městem českých královen** (zalíbilo se především Elišce Rejčce a Elišce Pomořanské) a získal tak řadu privilegií. V této době byla započata výstavba chrámu sv. Ducha z cihlového režného zdiva. Jádro města v této době nabylo již hrubých rysů současného stavu. Středem jádra bylo trojúhelníkové Velké náměstí, ze západu obklopené kostelem se hřbitovem, radnicí a dalšími domy. Na severní straně se rozvinula síť ulic, byl tu vybudován také městský hrad a klášter minoritů, na straně východní se již nacházelo Malé náměstí, ze kterého vedl úzký průchod na Kavčí plácek, místo středověkého židovského osídlení.

Husitská revoluce ochudila město o četné památky a umělecká díla. Hradec se za válek ale postavil na stranu Jana Žižky, ten tu byl roku 1424 dokonce pohřben. Za Jiřího z Poděbrad a Vladislava Jagelonského se město opět zařadilo mezi **nejbohatší města**.

Město pod Bílou věží

Hradec se za dobu Habsburků postavil proti mocenské politice, kterou uplatňoval Ferdinand I. V polovině 16. století byla odpovědí na vzdor ztráta politických práv dosazením královského rychtáře, ochuzení a konfiskace majetku. Za opětovné **znovuzrození** a odstartování renesanční přestavby město vděčí primasovi Martinu Cejpu z Peclinovce. V této době byla **vystavěna Bílá věž**, nejvýraznější dominanta Hradce Králové. Tato doba rozkvětu byla ukončena destruktivní třicetiletou válkou.

Dle soupisu z roku 1567 bylo v Hradci tehdy 780 domů. V polovině 16. století bylo ve městě zřízeno biskupství, což odstartovalo **barokní výstavbu**, na náměstí tak vyrostl chrám Nanebevzetí Panny Marie s přílehlou jezuitskou kolejí, biskupská rezidence, vznosná kaple sv. Klimenta, nový morový sloup a v místech bývalého hradu seminární kostel sv. Jana Nepomuckého. Rozkvět ukončily opět rozbroje, tentokrát válka o rakouské dědictví a válka sedmiletá.

Vojenská pevnost

Ve druhé polovině 18. století při pruských vpádech téměř polovina města lehla popelem. Josef II., nechal na obranu města vybudovat **opevnění**. Ustoupily mu tehdejší předměstí a vznikly tak nové obce - Nový Hradec, Pouchov a Kukleny.

V první polovině 19. století, v období národního obrození, se Hradec mohl pyšnit silnou vlasteneckou základnou. Roku 1857 byla do Hradce zavedena železnice, později zde byl vybudován cukrovar, strojírna, záložna a spořitelna, vznikla tu také světoznámá továrna na **piana Antonín Petrof**.

Nečinnost pevnosti při rozhodující bitvě Prusko-Rakouské války u nedalekého Chlumu dala zrodu pochybám o nezbytnosti opevnění. O zrušení pevnosti se zasloužil Jan Pospíšil, který demolici vyjednal.

Salón republiky

Roku 1895 byl starostou zvolen František Ulrich. Za jeho funkční období probíhalo v Hradci velké **architektonické obrození**. Za mnohé město vděčí architektu Janu Kotěrovi, který Hradec obohatil o významné stavby jako je Obecní dům, Muzeum východních Čech či úpravu Pražského mostu včetně stožárů a kiosku s oblouky.

Na základě architektonické soutěže vznikaly návrhy na regulační plány moderního města. Za pevný základ pro další stavební vývoj se zasloužil žák Jana Kotěry **Josef Gočár**. Záměrem bylo zdržet historické jádro jako silné centrum města, obklopit ho pásmem zeleně a vybudovat v pěti sektorech nové čtvrti, ze kterých se bude vždy jedna hlavní komunikace paprscitě sbíhat do centra.

Josef Gočár zaplňoval Hradec i svými vlastními návrhy, jako je třeba školní areál v Lipkách, Sbor církve československé kněze Ambrože nebo úprava Ulrichova a Masarykova náměstí. O architektonický rozkvet se zasloužili i další, například **Václav Rejchl, Jan Rejchl, Oldřich Liska, Josef Fňouk, Bohumil Waigant** nebo **Vladimír Fultner**.

Druhou světovou válkou byl vývoj značně ochromen, po roce 1945 se město ale znovu stalo významným hospodářským a kulturním střediskem, roku 1960 bylo vyhlášeno **městem krajským**. Historické jádro bylo prohlášeno **památkovou rezervací**. Původní urbanistická koncepce z první poloviny 20. století se architektům dařila držet i přes všechna omezení druhé poloviny století.

Současná metropole severovýchodních Čech

Současný Hradec Králové je opět metropolí severovýchodních Čech. Sídlí zde řada státních a regionálních institucí. Právem je často označován jako **univerzitní město**, sídlí zde Univerzita Hradec Králové, Lékařská fakulta a Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy a Vojenská lékařská akademie. Hradec je zároveň i **kulturním centrem**, své místo zde našlo například Muzeum východních Čech, Galerie moderního umění, Státní vědecká knihovna, Filharmonie Hradec Králové, Klicperovo divadlo nebo loutkové divadlo Drak. Probíhají zde i mezinárodně uznávané kulturní akce, jako je festival Theatre European

Regions, přehlídka technických a dokumentárních filmů Techfilm, hudební festivaly Jazz Goes To Town, Smetanovská klavírní soutěž nebo festival Rock for People.

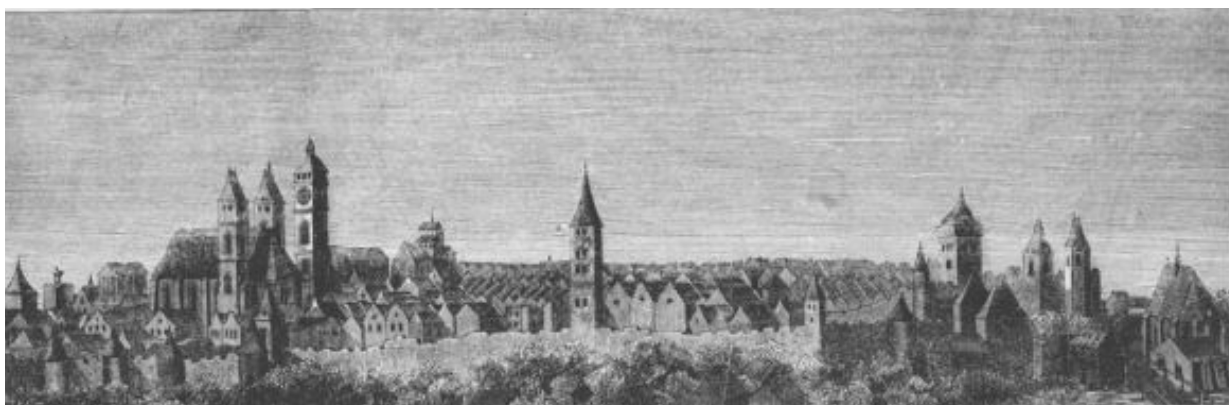
...a její architektura

V současném Hradci se **staví méně**, než by se očekávalo. Za zmínku stojí úpravy veřejných prostor, například **úprava Šimkových sadů** a **Labské náplavky** z ateliéru Žárovka architekti, **revitalizace jižních teras** a teras pod kanovnickými domy architekta Jiřího Krejčíka, severní terasy na svou opravu teprve čekají. Přes řeku Orlici byla vybudována **výjimečná lávka** z ateliéru Baum Baroš. V budoucnosti se plánuje nová lávka přes řeku Labe, se kterou souvisí i rozvoj lokality Aldis, kde se momentálně dokončuje **budova centrály ČSOB** od ateliéru Projektil architekti. Vznikaly i dopravní stavby, dle návrhu architekta Patrika Kotase byla vystavěn kruhový objezd **ve tvaru koruny** a fontánou uvnitř. Mezi obyvateli Hradce se o ní vedou spory, zda je opravdu důstojnou dominantou v tak významném a exponovaném místě jako je zakončení Gočárovy třídy. Důvěryhodnost řešení nepřidává ani sousední novostavba obchodního domu Aupark architektů Josefa Kříže a Radko Neumanna.

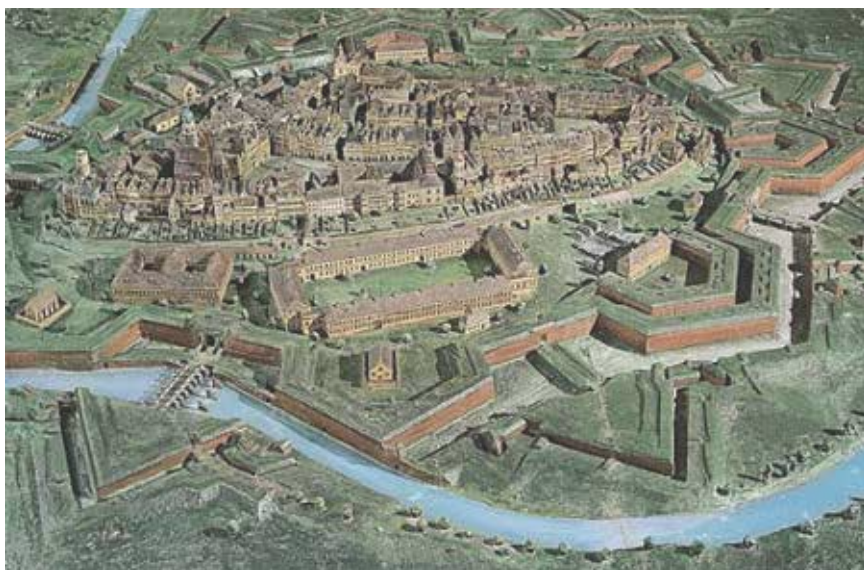
Rozrostla se **Fakultní nemocnice** (DOMY architekti), neustále roste i **kampus UHK**. V oblasti vzdělávání a kultury se investovalo také do výstavby **studijní vědecké knihovny** (Projektil architekti), **rekonstrukce továrny Vertex**, kam byla umístěna městská knihovna (architekt David Vávra) a **rekonstrukce galerie moderního umění** na Velkém náměstí - budovu z roku 1912 architekta Osvalda Polívky rekonstruoval ateliér 3Q PROJECT. Dle návrhu 3Q PROJECT byl zrekonstruován také bývalý mětský pivovar, vzniklo místo něho **Regiocentrum Nový pivovar**. Jedna z nejnovějších hradeckých realizací je **Parkovací dům Jana Gayera** z ateliéru Chmelík&partneři, ti se zasloužili i o nedávnou **rekonstrukci renesanční Bílé věže** nebo **rekonstrukci klasicistního schodiště Bono Publico**.

V budoucnosti se očekává výstavba objektu Lesů české republiky dle návrhu Chybík+Křištof, visí také ve vzduchu, zda proběhne rekonstrukce Malšovického stadionu.

Obr.1
Panorama Hradce Králové, 1638

Obr. 2
Model Františka Žaloudka zachycující
stav vojenské pevnosti roku 1865

Obr. 3
Zachovalé zbytky vojenské pevnosti

Obr. 4
Panorama Hradce Králové, 1866

Obr. 5
Ulička s podloubím, 1925

Obr. 6
Panorama Hradce Králové, 1938

Obr. 7
Muzeum východních Čech, Jan Kotěra, 1880

Obr. 8
Sbor kněze Ambrože, Josef Gočár, 1929

Obr. 9
Masarykovy školy a mateřská škola, Josef Gočár, 1927

Obr. 10
Lávka přes řeku Orlice, Baum Baroš, 2012

Obr. 11
Studijní vědecká knihovna, Projektil, 2008

Obr. 12
Pohled na současný stav historického jádra
Hradce Králové

Urbanistický vývoj od druhé poloviny 20. století po současnost

Ve druhé polovině 20. století pokračovalo naplňování urbanistického záměru Josefa Gočára a dalších architektů první poloviny století. Při porovnání mapy z roku 1962 a 1977 postřehneme zásadní změnu dopravní infrastruktury města. Byl dokončen mětský okruh, nově byl vybudován také jihozápadní a východní sjezd z okruhu - rychlostní silnice směrem na Pardubice a silnice na Rychnov.

Nejrozsáhlejší výstavba probíhala v jižní části města. Byla rozšířena fakultní nemocnice, významně se rozrostl i kampus Univerzity Karlovy. I výstavba nového bydlení se soustředila především na jih. Podél vnějšího okraje jižní části okruhu bylo zahušťováno Pražské předměstí, panelové sídliště bylo realizováno také na území Moravského předměstí, rozrůstaly se jihovýchodní Malšovice. Panelovou zástavbou byl doplněn i severní Pouchov.

V osmdesátých letech se výstavba stále primárně soustředila na jižní část Hradce. Pokračovalo rozšiřování areálu fakultní nemocnice a směrem do centra i dál na jih byla dostavěna obytná čtvrť Moravské předměstí.

V letech devadesátých začala i přes velké územní rezervy výstavba ustávat. Pro severní část města, která tak dlouho čekala na zahuštění a nové příležitosti k bydlení, byl stěžejní přelom tisíciletí. Vnější okraj severní části okruhu byl totiž obestaven velkými obchodními halami, severní část města tak byla od centra zásadně odříznuta a potenciál okruhu jako veřejnosti využívané městské třídy potlačen.

Status Hradce jako univerzitního města byl na přelomu tisíciletí posílen zrodem Univerzity Hradec Králové. Její kampus byl umístěn do sousedství budov Univerzity Karlovy.

Město momentálně pořizuje nový územní plán, ukončení pořízení je plánováno nejpozději do konce roku 2022. Pro představu, co se s městem pravděpodobně bude dít dál, přikládám návrh nového územního plánu z června roku 2016, kterou zpracovalo autorské sdružení Tomáš Vymetálek architects a architekt Patrik Kotas.

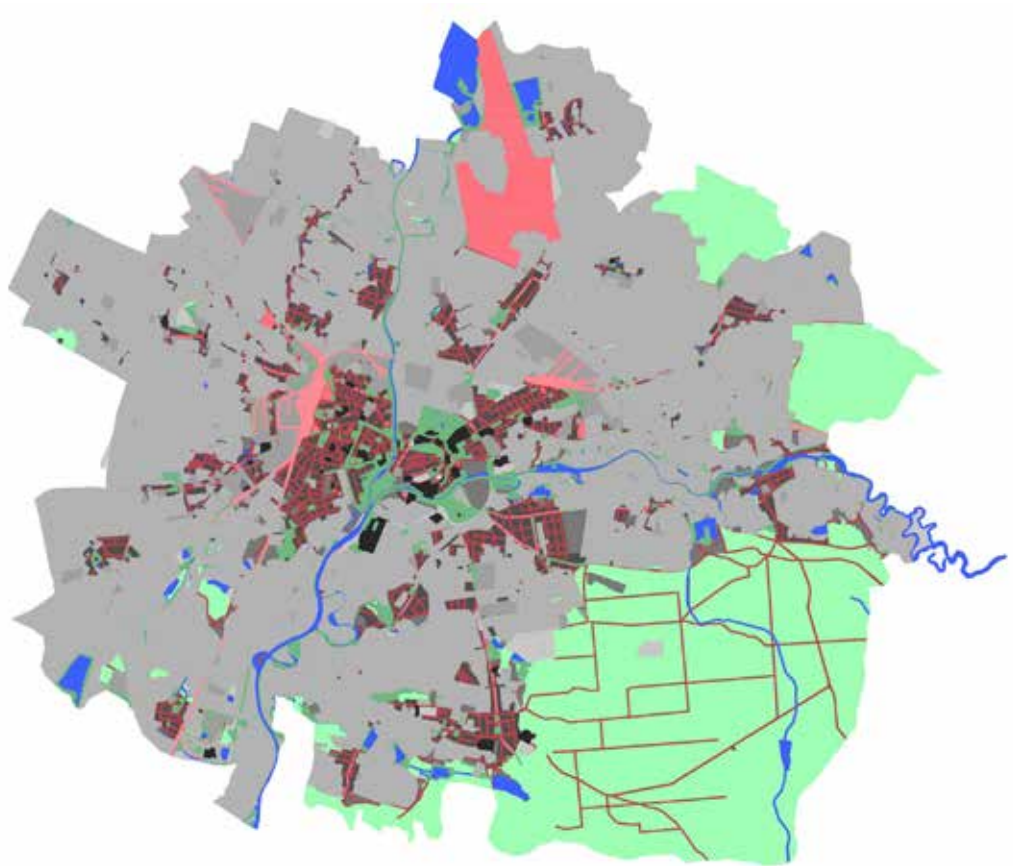
I nadále se rozrůstá univerzitní kampus a rozšiřuje se jižní část města. Nejvýrazněji se ale zahušťuje západní část - území Svobodných Dvorů a Kuklen. Severní část se však stále zásadně nemění.

Tato urbanistická analýza jasně definovala charakter a problémy města Hradce Králové. Tři městské části, přirozeně

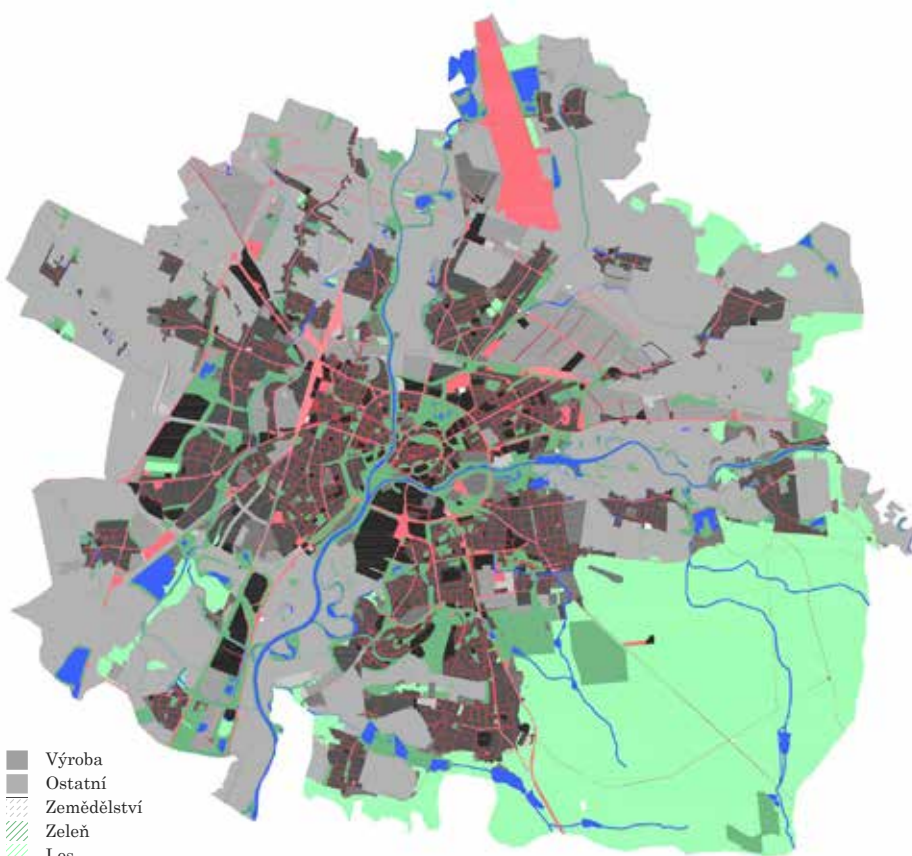
oddělené toky řek Labe a Orlice, mají diametrálně odlišný vývoj, který je primárně ovlivněn charakterem dopravního okruhu.

Ve znatelně nejvíce se rozvíjející západní části je okruh městskou třídou, příznivou pro pěší i cyklisty. Čtyřproudá silnice je rozdělena zeleným pruhem s řadou stromů a je přirozenou součástí okolní zástavby. V severovýchodní části má okruh naprosto odlišný charakter. Tvoří nepříjemnou bariéru, jejíž neprostupnost posiluje málo regulovaná doprava a charakter zástavby, kterou tvoří obchodní haly a rozsáhlá parkoviště. Rozvoj jižní části města nedefinuje tolik charakter okruhu, potenciál místa tkví v přítomnosti nedalekých městských lesů.

Mapa využití území z roku 1962

Návrh nového územního plánu z roku 2016

Mapa využití území z roku 1962

1:30 000

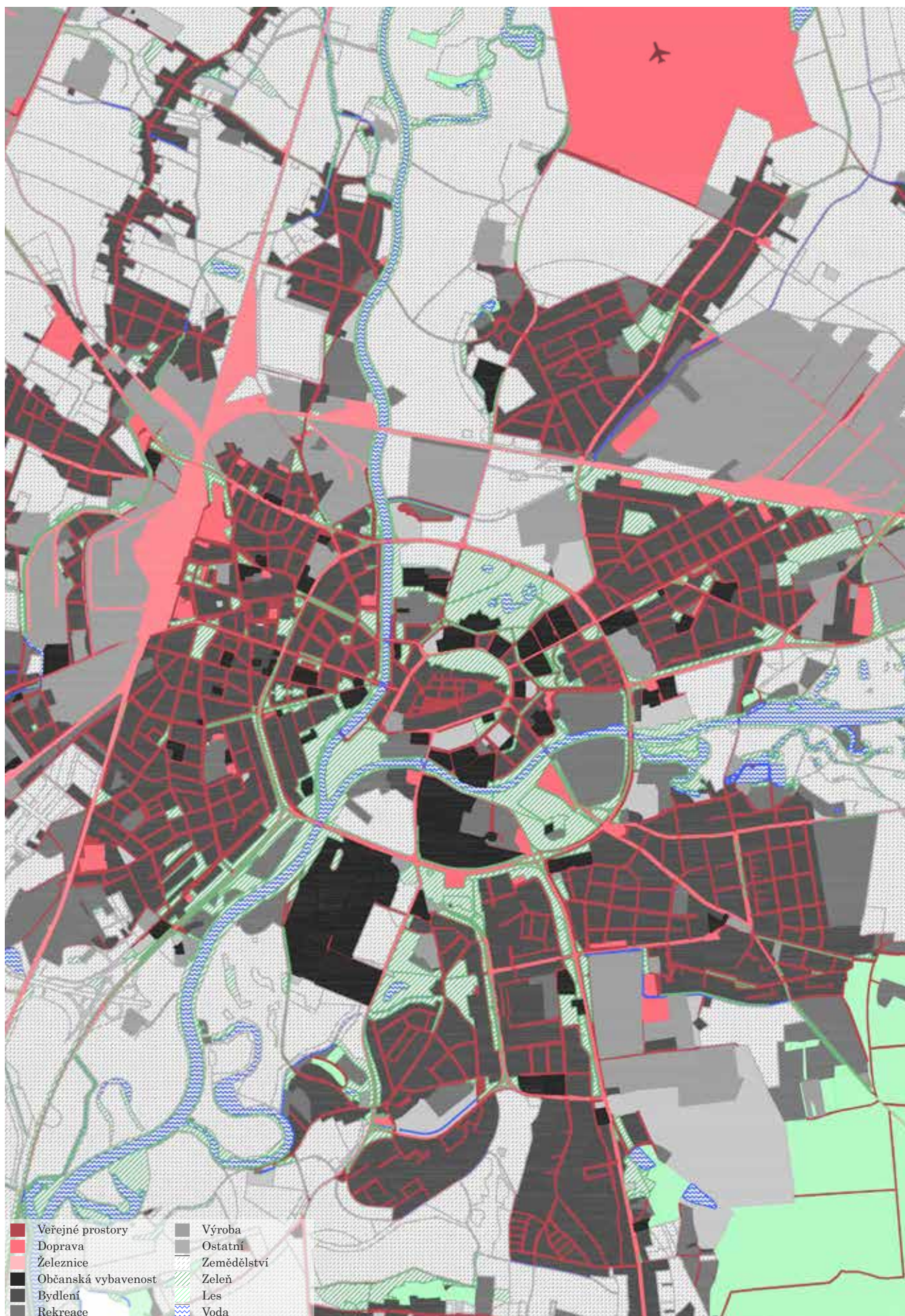

Mapa využití území z roku 1977

1:30 000

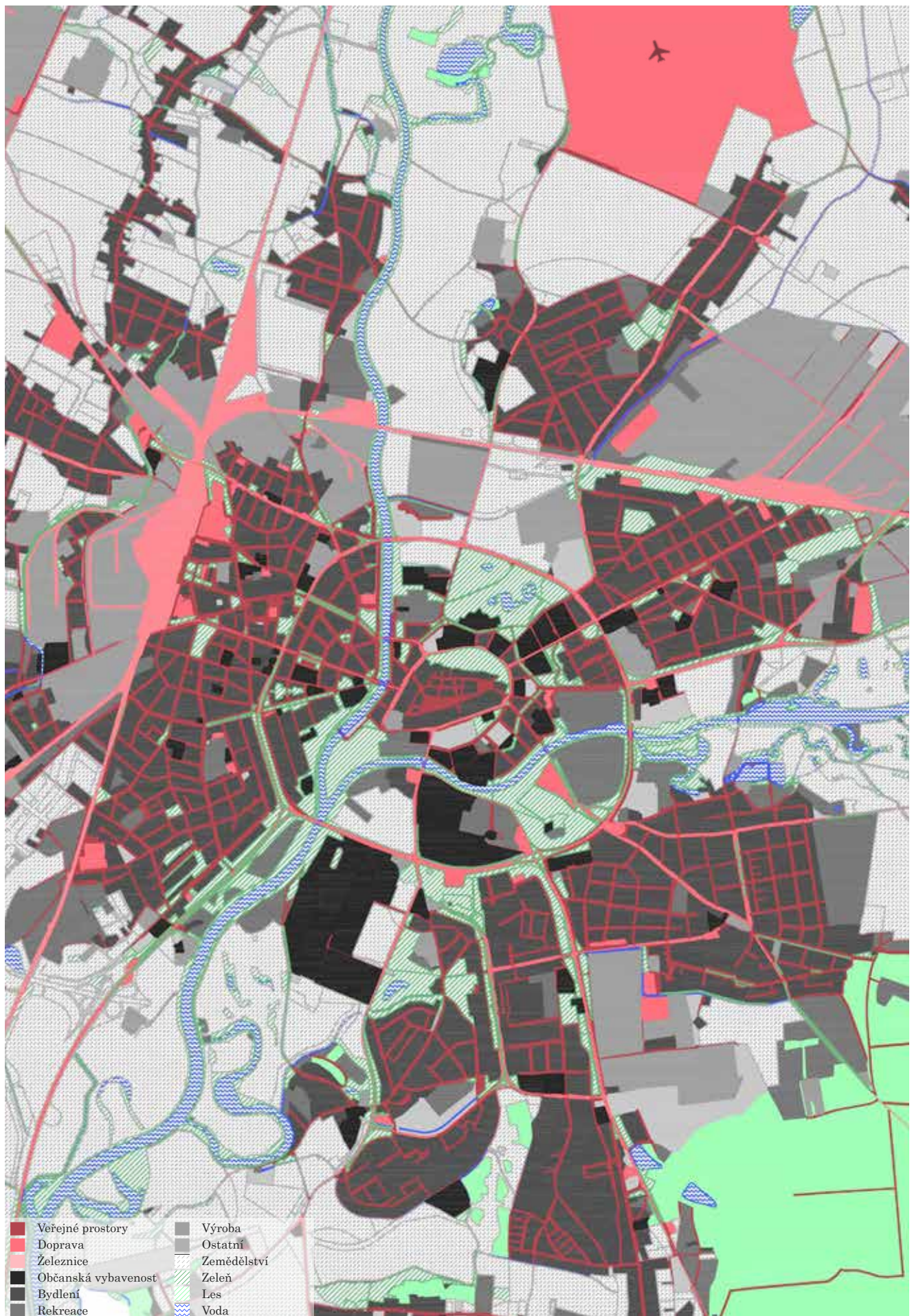

Mapa využití území z roku 1984

1:30 000

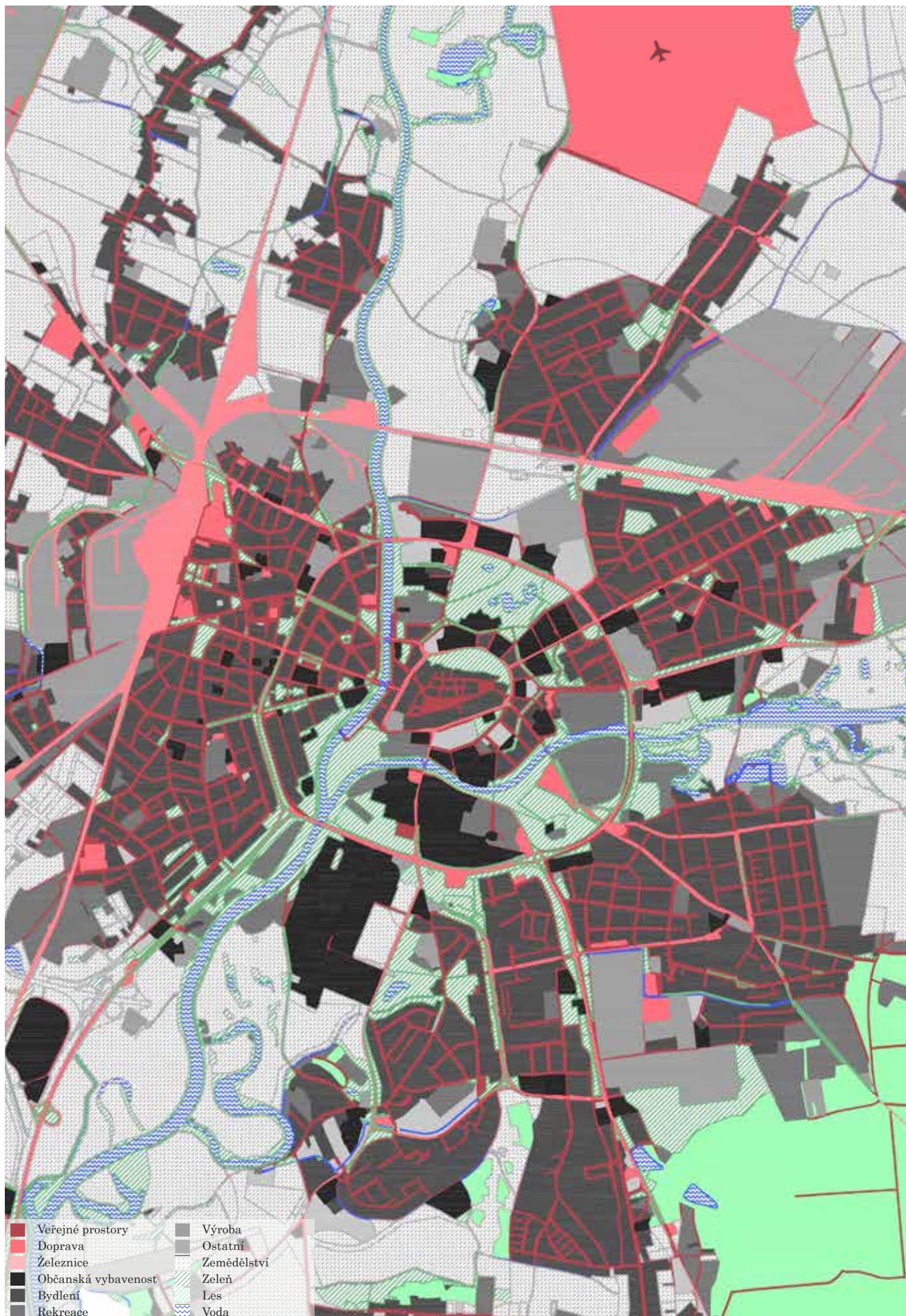

Mapa využití území z roku 1991

1:30 000

Mapa využití území z roku 2009

1:30 000

Návrh nového územního plánu z roku 2016

1:30 000

Kompozice

Primární **přírodní skelet** města tvoří řeky Labe a Orlice. Řeky dělí město na tři odlišné části, z nichž každá má specifický charakter a vývoj. Zelené okolí řek navíc tvoří základní prostorovou koncepci krajiny města, a to tři **zelené klíny** pronikající z extravilánu do centra města ze severu, jihu a východu. Historické jádro bylo založeno mezi sbíhající se linie těchto dvou řek, samotný soutok je součástí městského centra.

Komunikační skelet je tvořen **menším okruhem**, obehávajícím rostlé jádro, a **větším okruhem**, vytyčující širší centrum. Na vnější okruh (a většina os dále pak i na vnitřní) se paprčitě sbíhají **radiály** z okrajových částí města. Zástavba tak reaguje na dostředivou sílu centra, zároveň se upíná k hlavním vybíhajícím osám v podobě bulvárů, jako je Gočárova třída, třída Karla IV., Pospíšilova třída, Úprkova nebo Brněnská.

Kromě zelených klínů řek doplňují kompozici města další významné **plochy zeleně**, jako jsou ve vnitřním okruhu Žižkovy sady, na vnitřním lici vnějšího okruhu Šimkovi sady nebo Jiráskovy sady, nacházející se na soutoku řek. Osy zeleně se pak nachází na hlavních i méně frekventovaných osách vybíhajících z centra, osa zeleně sleduje také stopu hranice zbořené pevnosti. Hlavní osy zeleně by měly (dle urbanistické koncepce ÚP) doplňovat také vnější okruh, bohužel se tak ale děje pouze v jeho západní části, která je i díky tomu atraktivnější než části ostatní.

Dle Průzkumu veřejných prostorů Hradce Králové z roku 2018 je **nejfrekventovanější ulicí** Dukelská (ulice v městské části Pražské předměstí, před obchodním domem Atrium) s téměř 14 tisíci chodci za den (5:00 - 24:00). Jako druhá se umístila ulice V kopečku se zhruba 10 tisíci chodci za den (ulice v historickém jádru, popojující vnitřní okruh s Velkým náměstím).

Jako **nejvyužívanější most** v průzkumu vyšel most Pražský (přes 7 tisíc chodců), o něco méně chodců prošlo po mostě Tyršově (necelých 7 tisíc chodců). Oba mosty vedou přes řeku Labe a propojují střed města se západní částí. Moravský most, propojující střed města s jižní částí překonáním řeky Orlice měl necelých 5 tisíc chodců za den, kolem 3 tisíc měly pak pěší mosty v blízkosti soutoku (Hučák přes řeku Labe a Lávka přes řeku Orlici). **Nejméně frekventovaný most** vyšel Malšovický most s přibližně 1,6 tisíce lidmi, propojující centrum s jihovýchodní částí města. Když opomeneme

absenci silného cíle (v západní části je to železniční a autobusové nádraží), tak je dle mého názoru číslo tak nízké také z důvodu neatraktivnosti pěšího propojení městské části Malšovice s centrem. V úseku od Malšovického mostu až po napojení na vnější okruh jasně dominují auta, pěší se tu necítí jako ve městě a trasa centrum - Malšovice působí zdlouhavěji než ve skutečnosti je.

Nejužívanějším náměstím bylo v průzkumu Masarykovo náměstí (náměstí v centru města, je součástí pěší zóny ulice Švehlova) a Náměstí 28. října (náměstí je vyústěním nejfrekventovanější ulice Dukelská). Masarykovo náměstí bylo však více užívané v pracovních dnech, Náměstí 28. října naopak o víkendech. Paradoxně **nejméně užívané** je Malé náměstí v historickém jádru města.

Jako **nejnavštěvovanější park** se ukázala východní část Šimkových sadů. Sady jsou největším parkem ve městě, nabízí spoustu odlišných míst k posezení, místo pro hru, workoutové hřiště, skatepark, volně přístupné venkovní grily a také občerstvení.

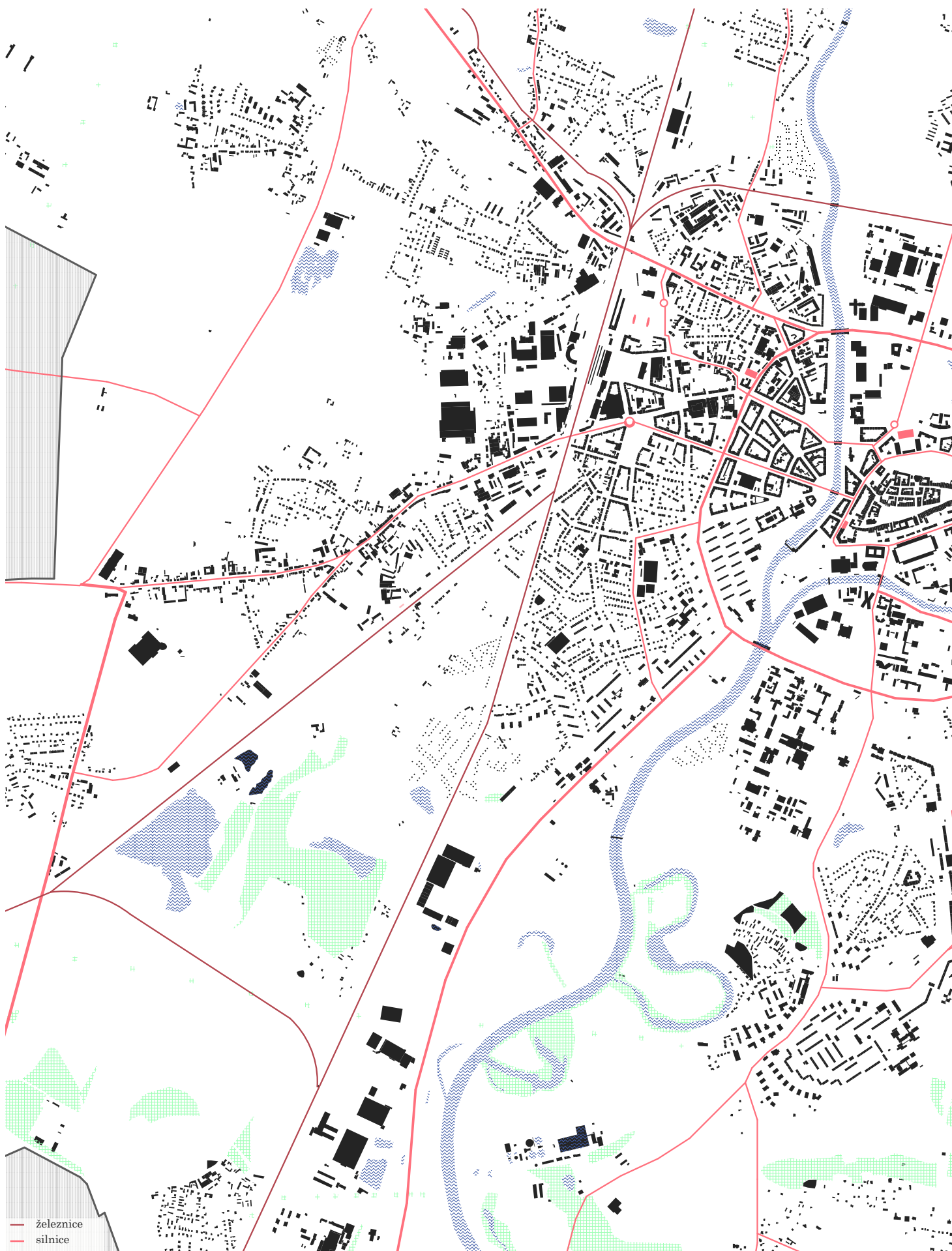

Obr. 13
Soutok Labe a Orlice

Obr. 14
Dominanty historického jádra

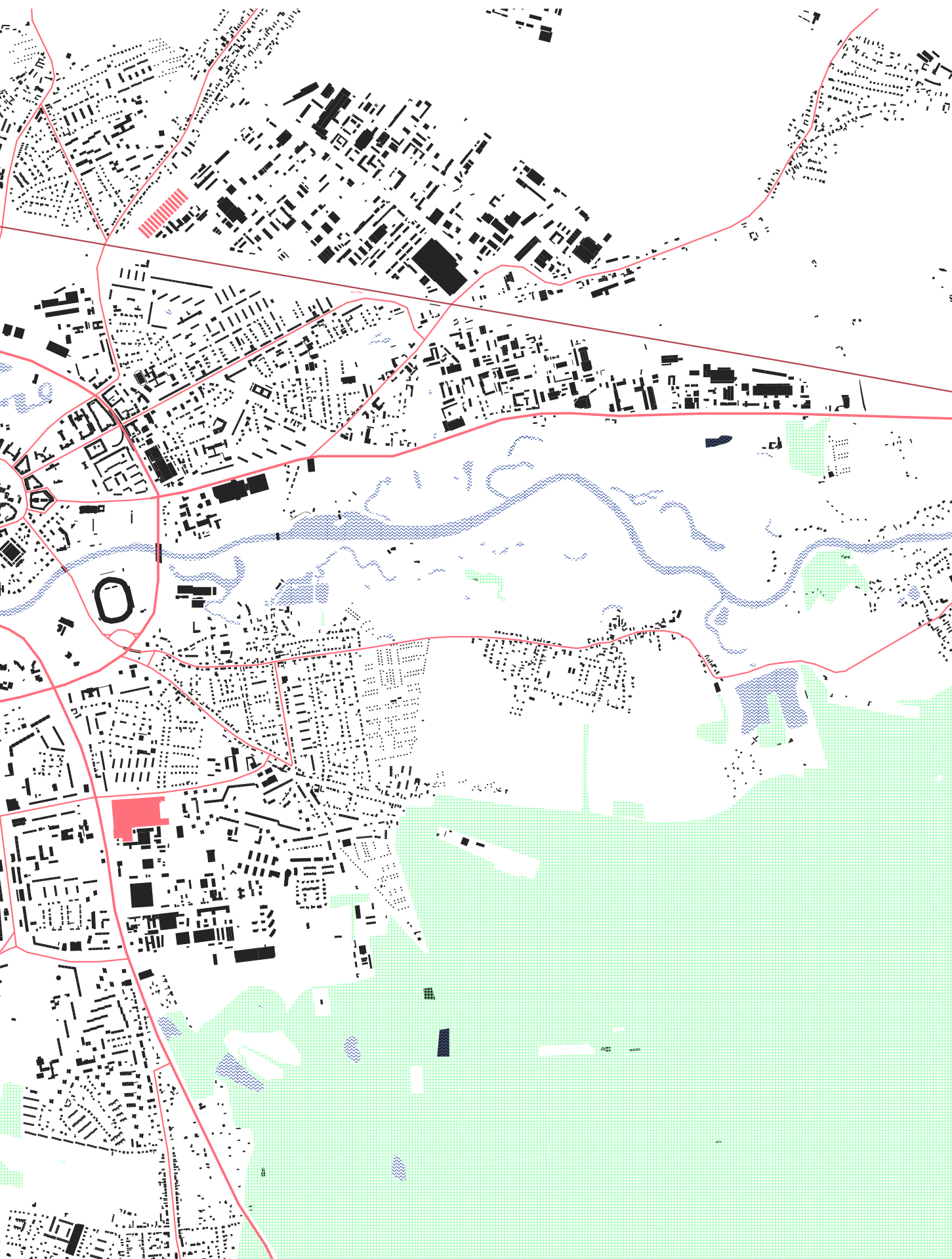
Obr. 15
Novohradecké lesy a jejich cyklostezky

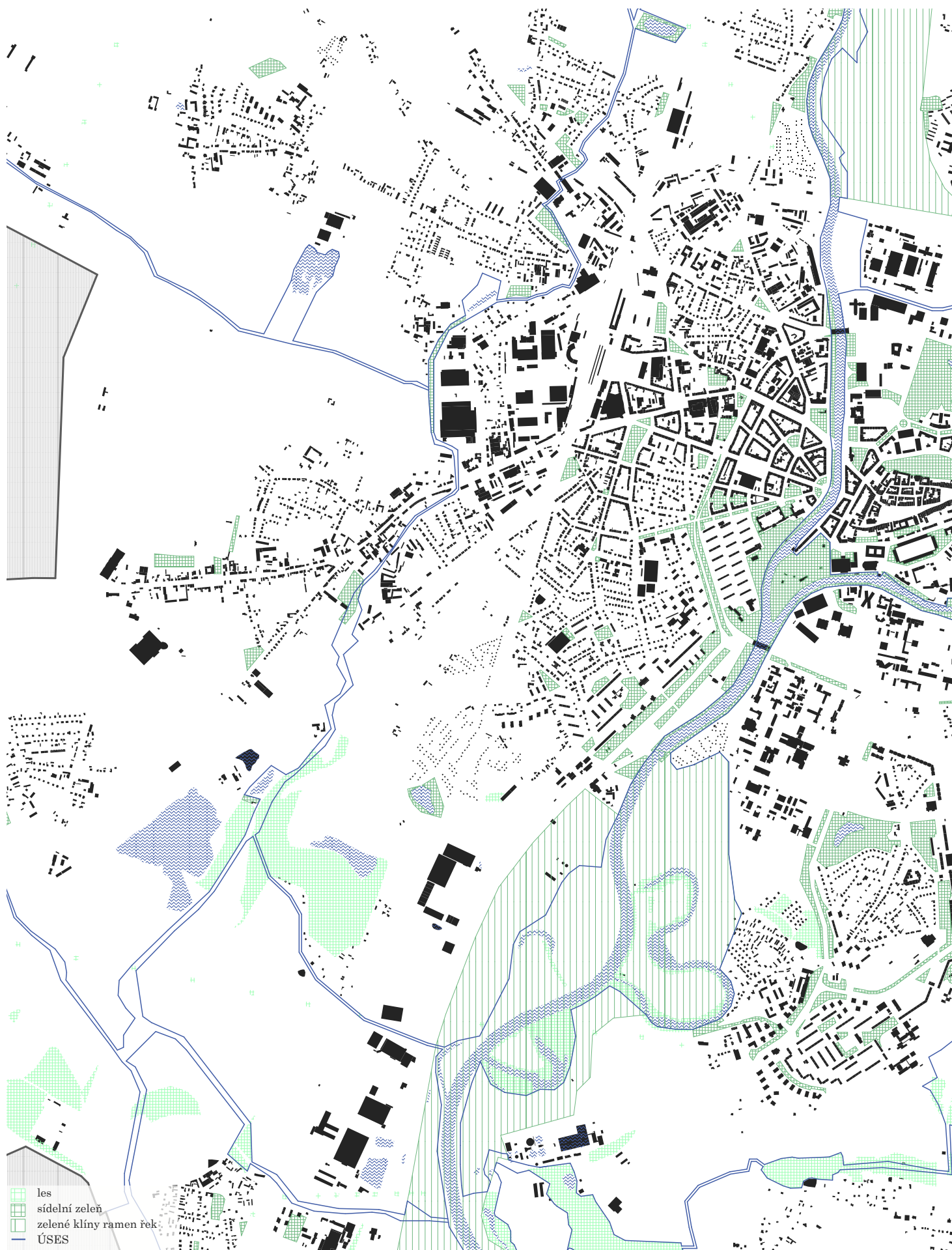

Komunikační skelet města

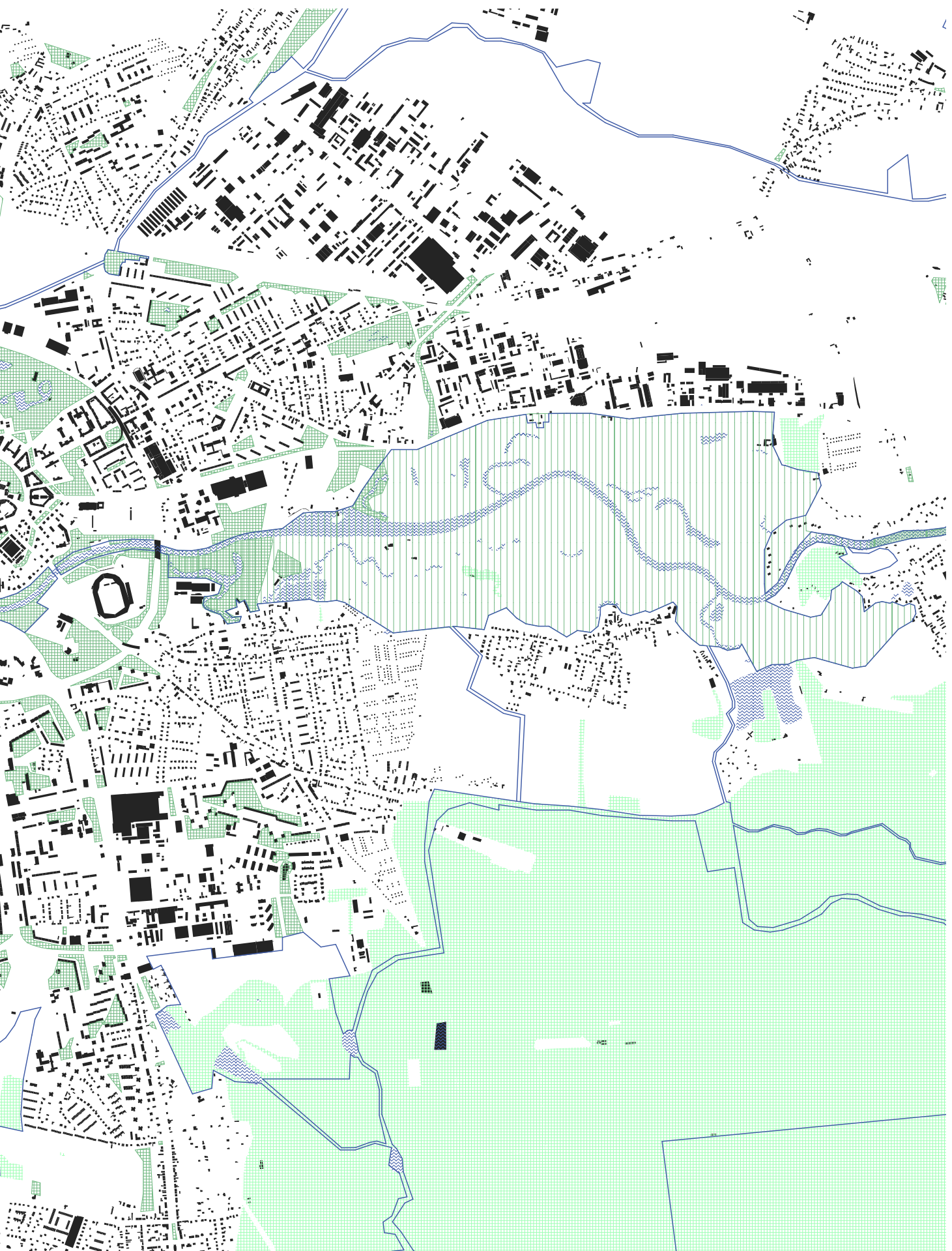

1:25 000

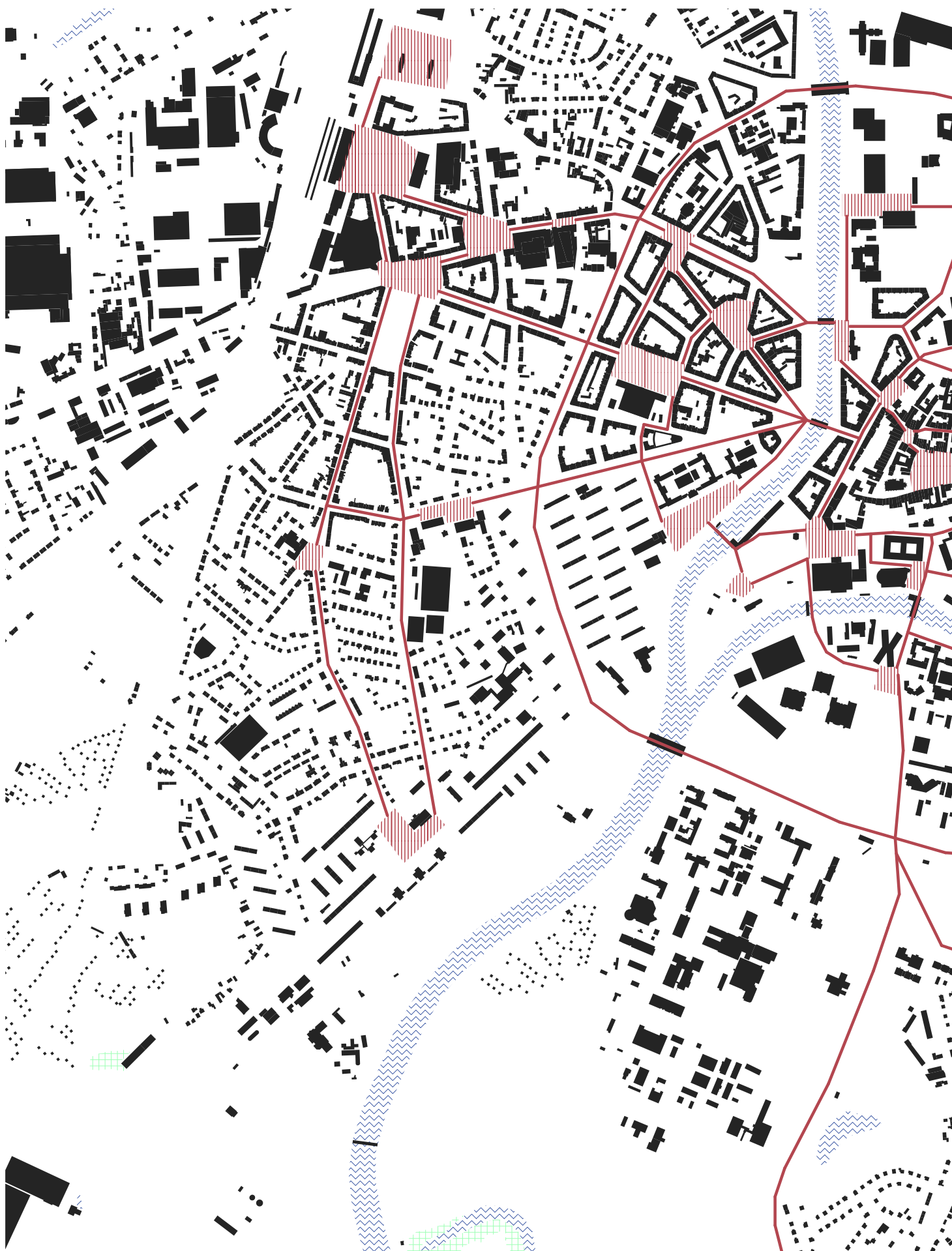

Zeleň

1:25 000

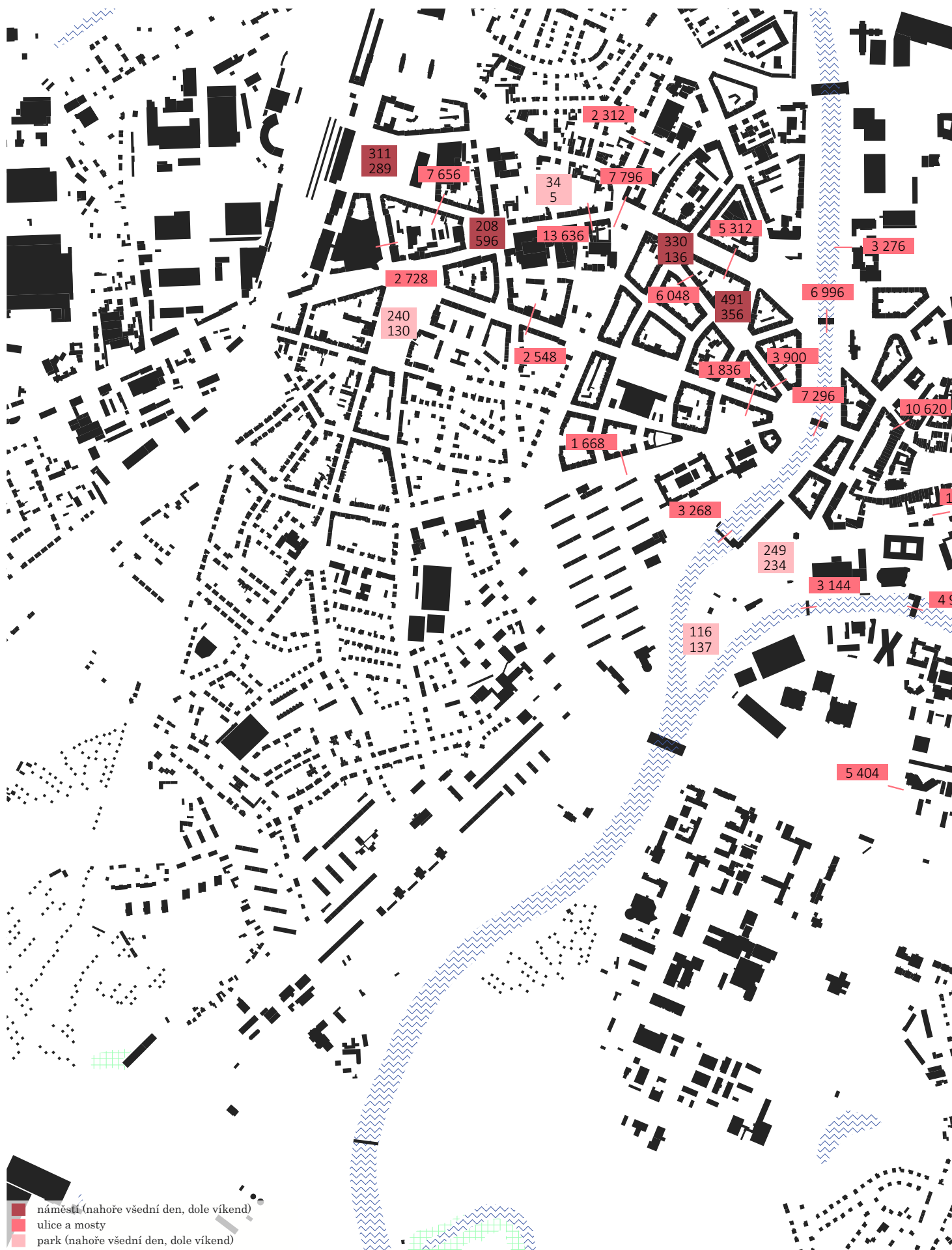

Lokální centra

1:12 000

Běžné počty chodců v uličních profilech, náměstích a parcích

116
205

479
711

187
242

146
144

3 172

2 972

1 600

230
137

1:12 000

Významné stavby a místa

Historická síť

- 1 Radnice, Bílá věž, Barokní kaple sv. Klementa
- 2 Katedrála sv. Ducha, barokní stavba Děkanství
- 3 Bývalý pivovar
- 4 Empírové schodiště Bono Publico
- 5 Jezuitská kolej, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Mariánský sloup
- 6 Galerie moderního umění
- 7 Malé náměstí
- 8 Mýtská ulice, Českobratrský evangelický kostel, Budova krajského soudu
- 9 Pomník L. J. Pospíšila, Židovská synagoga
- 10 Žižkovy sady
- 11 Klicperovo divadlo
- 12 Na Hradě
- 13 V Kopečku

Síť salónu republiky

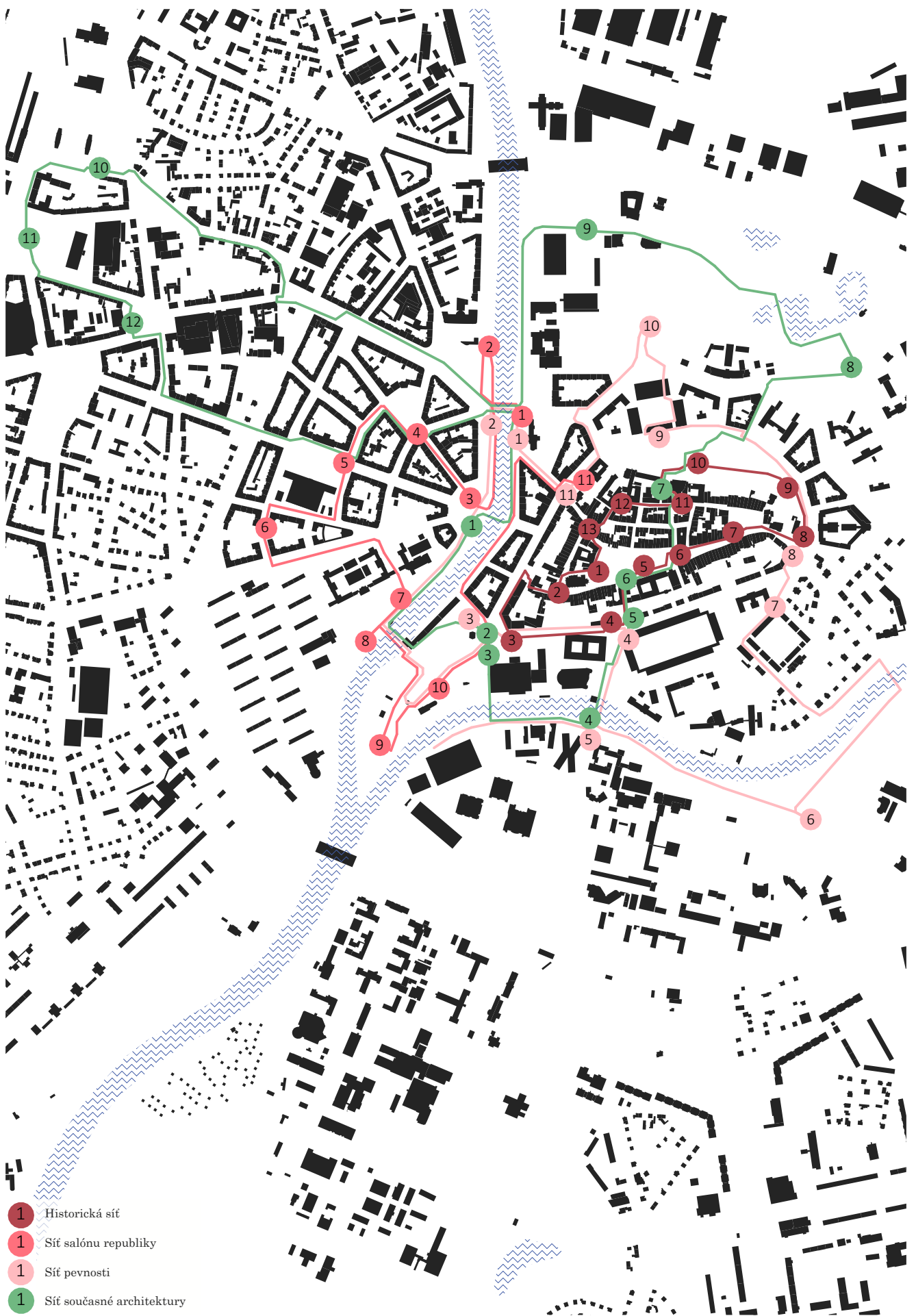
- 1 Muzeum východních Čech, Národní banka
- 2 Sokolovna, Městské lázně, Palace garáže
- 3 Pražský most, Dům pro Viktora Weinhengsta
- 4 Masarykovo náměstí, Živnostenský dům
Ulrichovo náměstí, Ředitelství státních drah, Stein-
ského palác
- 5 Ambrožův sbor, dům Karla Lowenbacha
- 6 Gočárový školy
- 8 Labská elektrárna s mostem Hučák
- 9 Soutok Labe a Orlice
- 10 Jiráskovy sady, Pravoslavný kostel sv. Mikuláše
- 11 Grand hotel Urban

Síť pevnosti

- 1 Model pevnosti v Muzeu východních Čech
- 2 Tylovo nábřeží
- 3 Jiráskovy sady, pevnostní kasemata, poterna
- 4 kasárna pro pěchotu, kasárna pro jezdecko
- 5 panenka, brána se střílnovou zdí, pevnostní valy
- 6 Pivovarská a Pajkrova flošna
- 7 Pevnostní zbrojnice
- 8 Pevnostní ženijní ředitelství
- 9 Pevnostní nemocnice
- 10 Šimkovy sady, zbytky ravelinu
- 11 Dům pro štábní důstojníky

Síť současné architektury

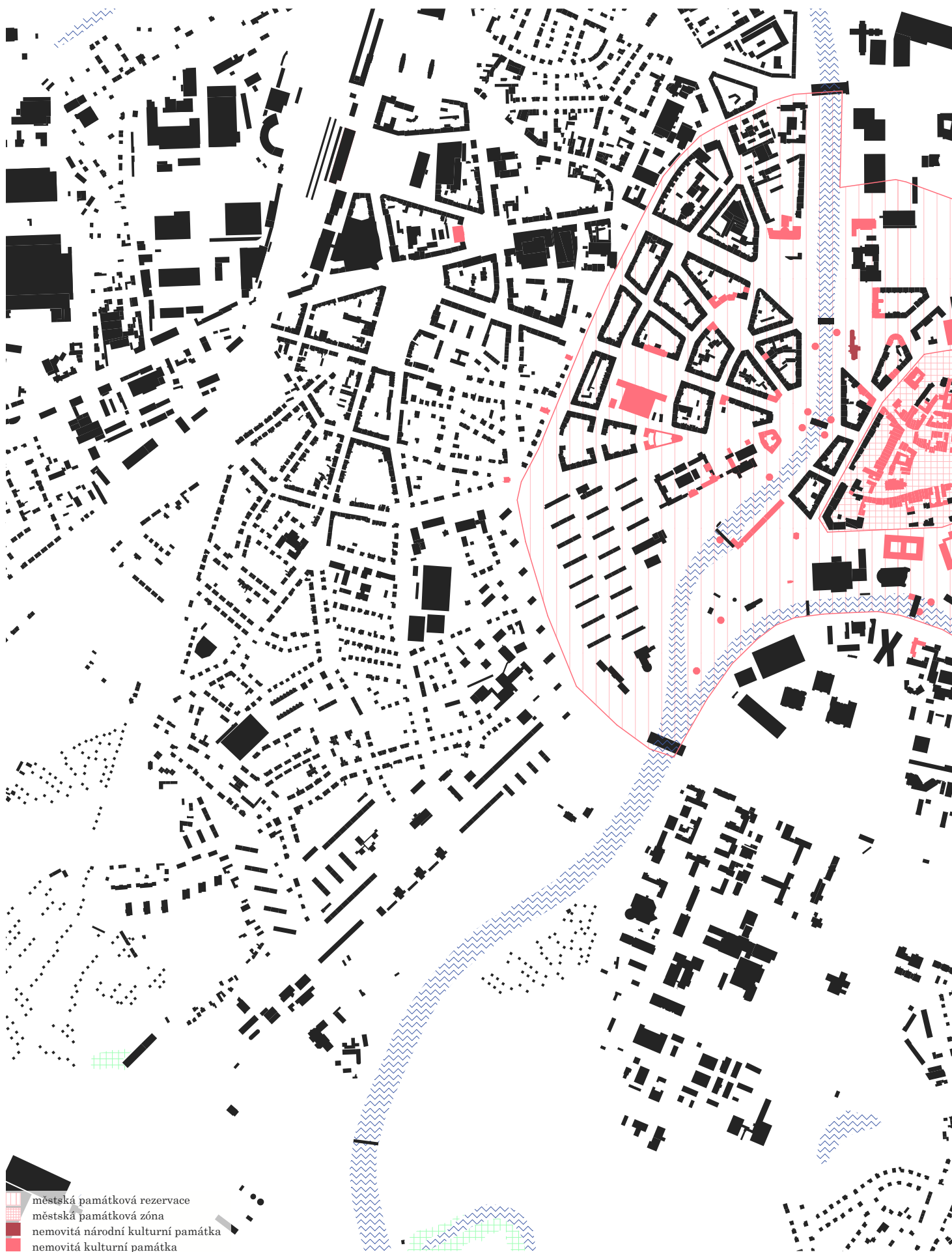
- 1 Náplavka Labe a Nábřeží sochařů
- 2 Administrativní centrum Královohradeckého kraje
- 3 Lávka přes Orlici
- 4 Studijní a vědecká knihovna
- 5 Jižní terasy
- 6 Projekt rekonstrukce Bílé věže a Velkého náměstí
- 7 Divadelní náměstí
- 8 Rekonstrukce Šimkových Sadů
- 9 Zóna Aldis
- 10 Terminál hromadné dopravy
- 11 Riegrovo náměstí
- 12 Náměstí 28. října

- 1 Historická síť
- 1 Sít salónu republiky
- 1 Sít pevnosti
- 1 Sít současné architektury

Významné dominanty a místa v centru města

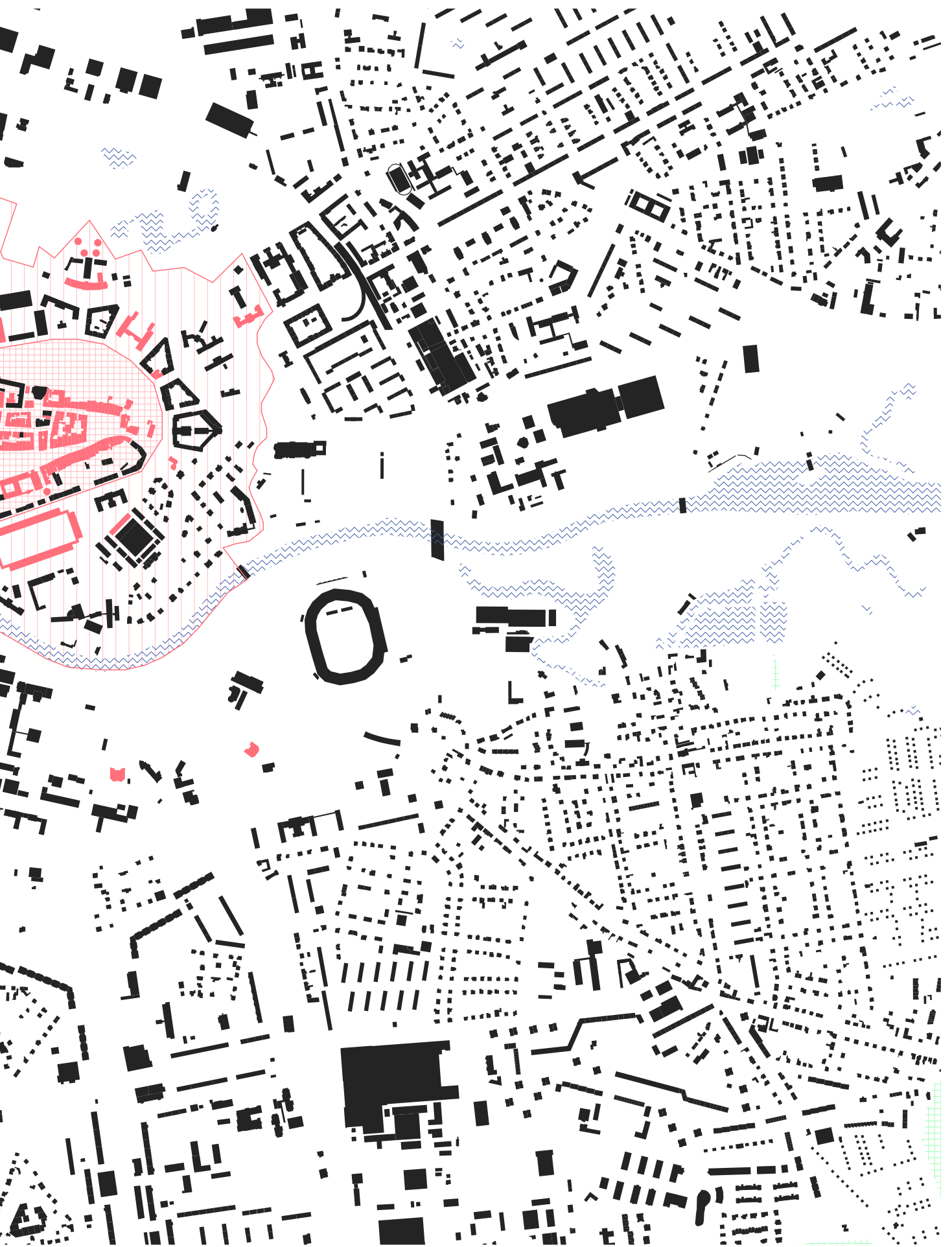
1:12 000

- městská památková rezervace
- městská památková zóna
- nemovitá národní kulturní památka
- nemovitá kulturní památka

Památková mapa

1:12 000

Struktura obytné zástavby

Rostlé jádro je složeno z převážně středověkých domů, v přízemí mají většinou obchodní parter a nad ním 1-3 patra. Tato patra jsou často obytná, jako v jiných větších městech i v Hradci začínají rezidenty vytlačovat kanceláře. V současné době má historické jádro hustotu zhruba 40 ob/ha.

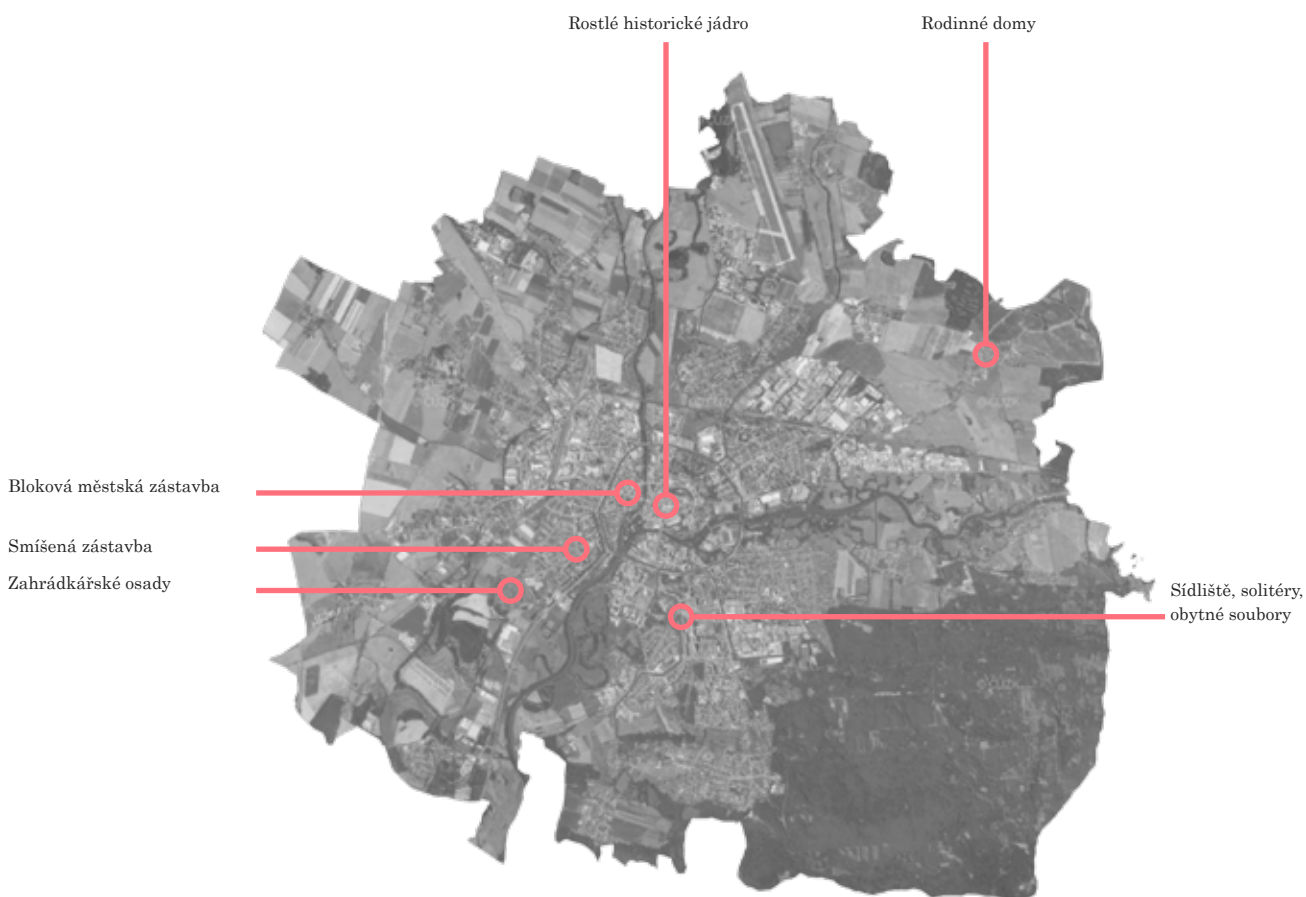
Na přelomu 19. a 20. století padla k zemi barokní pevnost a nahradila ji **kompaktní bloková zástavba**, která se rozšířila i na druhý břeh Labe a započala tak úspěšný rozvoj západní části města. Hustota v tomto území dosahuje nejvyšší hodnoty v celém městě, zhruba 130 ob/ha.

Na jihozápadě a ve východní a jižní části města převažuje **smíšená zástavba**. Mísí se tu čtvrti s rodinnými vícegeneračními vilami, řadovými domy a menšími rodinnými domy, a nízkopodlažní bytové domy. Hustota smíšené zástavby, kde převažují vily a rodinné domy je zhruba 29 ob/ha, v zástavbě s převahou bytových domů pak zhruba 58 ob/ha. Strukturu doplňují **sídlště**. Jedno z nejstarších sídlště je sídlště Labská kotlina I. z 50. let 20. století, řádková výstavba

čtyřpatrových bytových domů v zeleni. Hustota osídlení je zde zhruba 48 ob/ha. V 70. a 80. letech se nová bytová výstavba soustředila převážně na jižní část města, v této době vzniklo i Moravské předměstí, sídlště dvanáctipodlažních panelových domů o přibližné hustotě 115 ob/ha.

Na místech vzdálenějších od centra města je zástavba převážně **rodinných domů**. Příkladem může být urbanistický obvod Kluky s hustotou osídlení 13 ob/ha.

Nejdrobnější zástavbu tvoří **zahrádkářské osady**.

Obr. 16
Rostlé historické jádro

Obr. 17
Bloková zástavba

Obr. 18
Smišená zástavba

Obr. 19
Sídliště, solitéry, obytné soubory

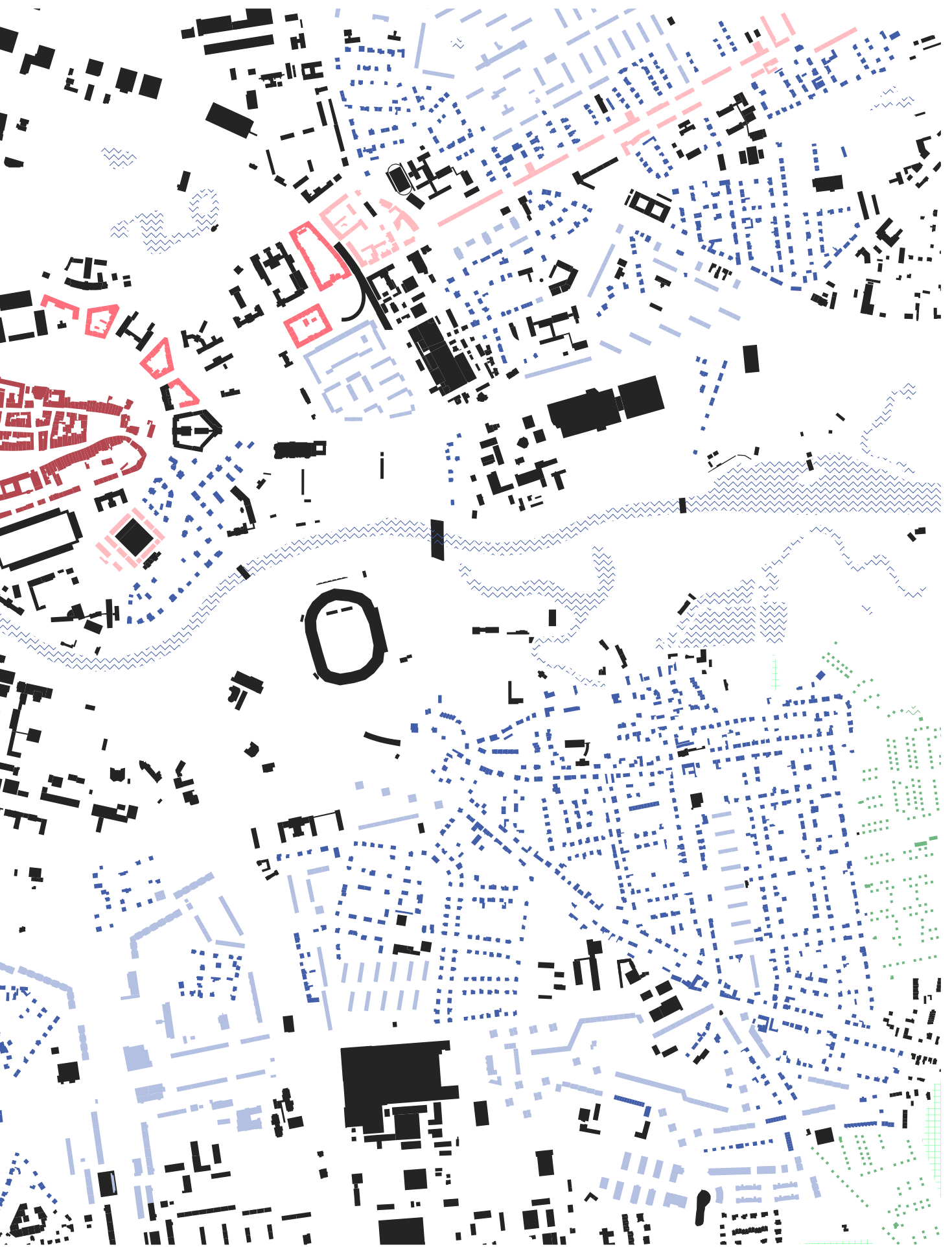
Obr. 20
Rodinné domy

- historické rostlé jádro
- kompaktní bloková zástavba
- smíšená zástavba - bytové domy
- smíšená zástavba - vily, řadové a rodinné domy
- sídliště
- zahrádkářská osada

Struktura města

1:12 000

Instituce

Jak už bylo zmíněno v přechozích kapitolách, Hradec Králové je město **vzdělání**. Na demografických datech můžeme vysledovat, že procento vysokoškolsky vzdělaných lidí v Hradci stoupá. Na území města fungují tři vysoké školy, a to Univerzita Hradec Králové (pedagogická fakulta, fakulta informatiky a managementu, filozofická fakulta, přírodovědecká fakulta, ústav sociální práce), Univerzita Karlova (farmaceutická fakulta, lékařská fakulta) a Univerzita obrany (fakulta vojenského zdravotnictví). Město má i spoustu úspěšných středních škol s širokým oborovým rozpětím. Dostatek je i škol základních, město však ve svém strategickém plánu upozorňuje na nedostek škol mateřských. Ve městě se nachází 31 mateřských škol, 17 škol základních, 2 základní umělecké školy a 1 dům dětí a mládeže.

Z kulturních institucí se Hradec může pyšnit úspěšným loutkovým **divadlem Drak** nebo činohereckým **Klicperovým divadlem**. V centru sídlí **kino Bio Central**, které mimo běžnou nabídku promítá také artové filmy nebo dokumentární tvorbu, poskytuje také alternativní program jako je například opera, divadlo nebo balet v kině, probíhají zde také různé filmové festivaly nebo pechakucha večery. V obchodním domě Futurum je pak **multikino CineStar** a nedaleko divadla Drak se nachází **letní kino Širák**. Hudební inscenace je možné shlédnout ve **Filharmonii HK**, dále v kulturních sálech jako je **Nové Adalbertinum**, **Kulturní dům Střelák** nebo **Kongresové centrum Aldis**. Město disponuje také obsáhlými knihovnami, a to **Knihovnou města HK** a **Studijní vědeckou knihovnou HK**, dalším místním centrem vzdělání je **hvězdárna a planetárium**. Ve městě se nachází **Muzeum východních Čech**, ikonická stavba Jana Kotěry. Z výstavních prostorů je největší **Galerie moderního umění**, obecně má však město těchto míst nedostatek.

V Hradci Králové je celkem 71 sportovních areálů (r. 2008), z toho více než 60 % ve vlastnictví města nebo kraje provozovaných především prostřednictvím škol. Dalších cca. 20 % sportovišť provozují tělovýchovné jednoty a soukromé projekty, projekty církví a občanských sdružení. Město disponuje celkově 159 sportovišti a hřišti (2008), 69% z nich je venkovních, zbytek krytých. Nejpestřejší výběr sportovišť a hřišť je v místní části Hradec Králové a na Pražském Předměstí, ale například Slezské předměstí, Třebeš nebo Věkoše plnohodnotnou nabídku postrádají. Z největších sportovišť je možné uvést **Všesportovní stadion**, **TJ Sokol HK**, **TJ Slavia HK**, **FC Olympia**, **Plavecký bazén a Městské lázně**, **Koupaliště Flošna** nebo **Zimní stadion**. Velkou část

míst pro sport zastupují školní hřiště, které jsou otevřeny veřejnosti.

Obr. 21
Knihovna města HK

Obr. 22
TJ Sokol HK a Filharmonie HK

Obr. 23
Galerie moderního umění

- základní školy
- střední školy
- vysoké školy
- základní umělecké školy a domy dětí a mládeže

Školy

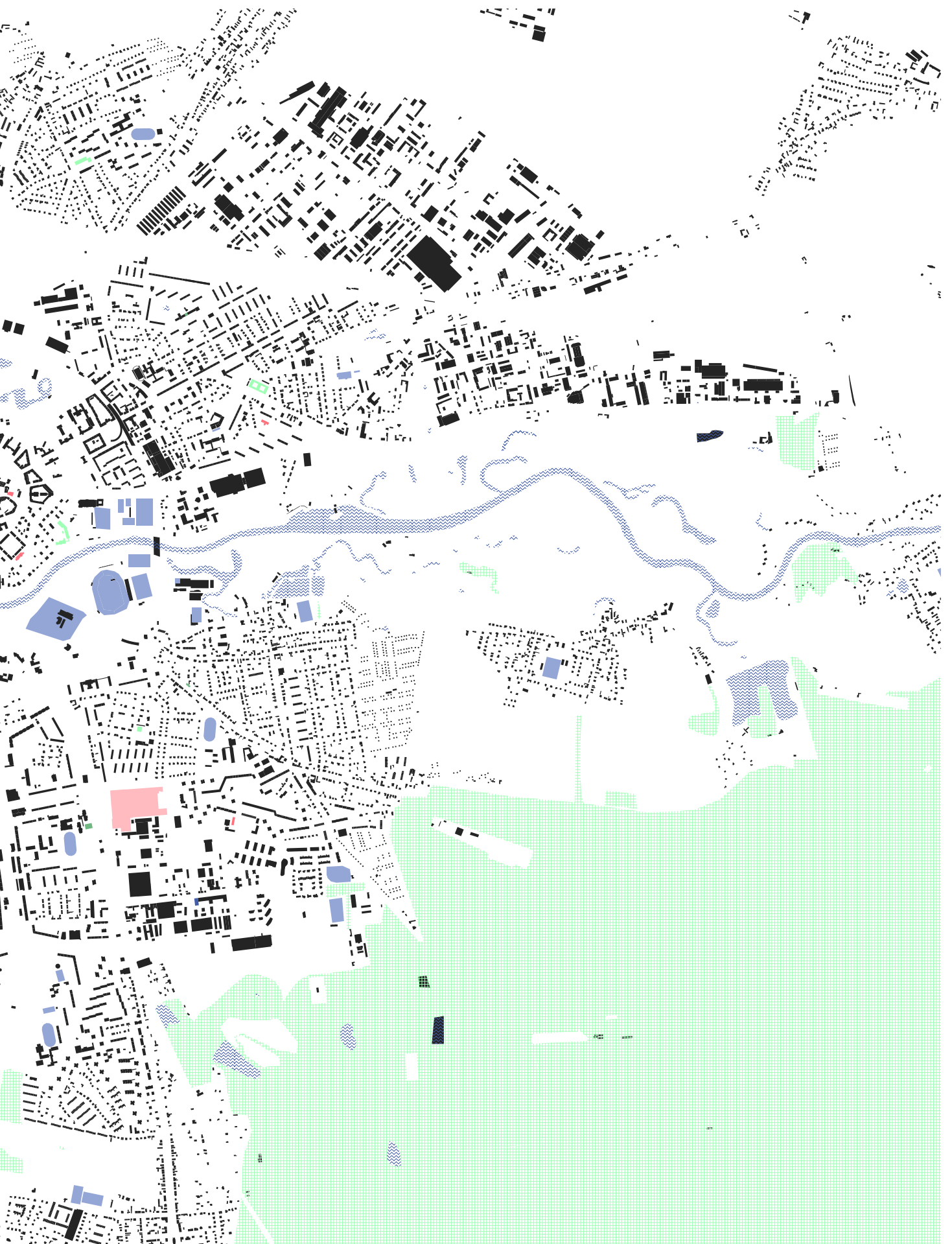

1:25 000

- huďenní a kulturní sály
- divadla
- kina
- muzea a galerie
- sportoviště
- knihovny
- zdravotnická zařízení

Kulturní, sportovní a zdravotnická zařízení

1:25 000

Obchod, služby, výroba

Atraktivita západní části města se mimo již zmíněné projevy prokáže i v analýze rozmístění obchodního parteru. Ulicí s velice živým parterem je pěší zóna, vedoucí od Pražského mostu přes Masarykovo náměstí až k Bačkovu. Díky absenci aut zde lidé pouze neprocházejí, ale tráví zde i více času. Snad hlavně proto zde dominují restaurační a kavárenská zařízení. Od Bačkova náměstí se dostaneme Dukelskou třídou k obchodnímu domu Atrium, které je oproti běžným obchodním domům relativně v měřítku města a funguje jako oživení a ne umrtvení okolí, samotná Dukelská třída se tak stává nejfrekventovanější ulicí ve městě. Navazující ulice S.K. Neumanna má také obchodní parter, tato ulice nás dovede k hlavnímu nádraží. Další obchodní ulicí je rušná Gočárova třída. Zde dominují auta, pro pěší není zrovna atraktivní, tudíž parter také slabne. Obdobná, snad ještě rušnější, je třída Pospíšilova ve východní části města. Živý parter býval i v samotném historickém jádru. Částečně se drží dodnes, ale bohužel ne v takové míře. Velké náměstí je totiž zaplněno zaparkovanými auty, potenciál místa je tak velice silně potlačen a reaguje na to i obchod. Žádné potraviny, masny nebo zelenina, převládají zde bezkonkurenčně restaurační zařízení.

Slábnoucí parter způsobila beze sporu výstavba obchodních domů mimo centrum města. Místo zkompaktnění města a koncentrace lidí do centra se teď aktivity i výstavba rozptylují. Obchodním dům Futurum je ještě v relativně dochozí vzdálenosti, soubor obchodních domů v Březhradě však nutí k použití automobilu (v lepším případě MHD). Komerční pás podél severní části vnějšího městského okruhu navíc svou monofunkčností a neodpovídajícím měřítkem vytvořil bariéru.

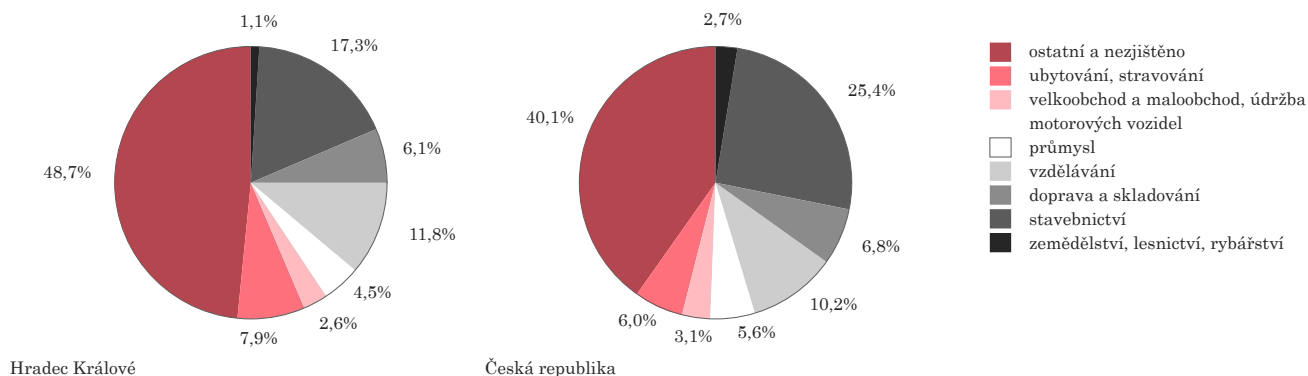
Celkem podnikatelských subjektů (2018): 44 837

Převažující odvětví: biomedicína a farmacie, ICT, strojírenství, textilní průmysl, lesnictví a zpracování dřeva a turistický ruch

Největší zaměstnavatelé ve městě: ARROW

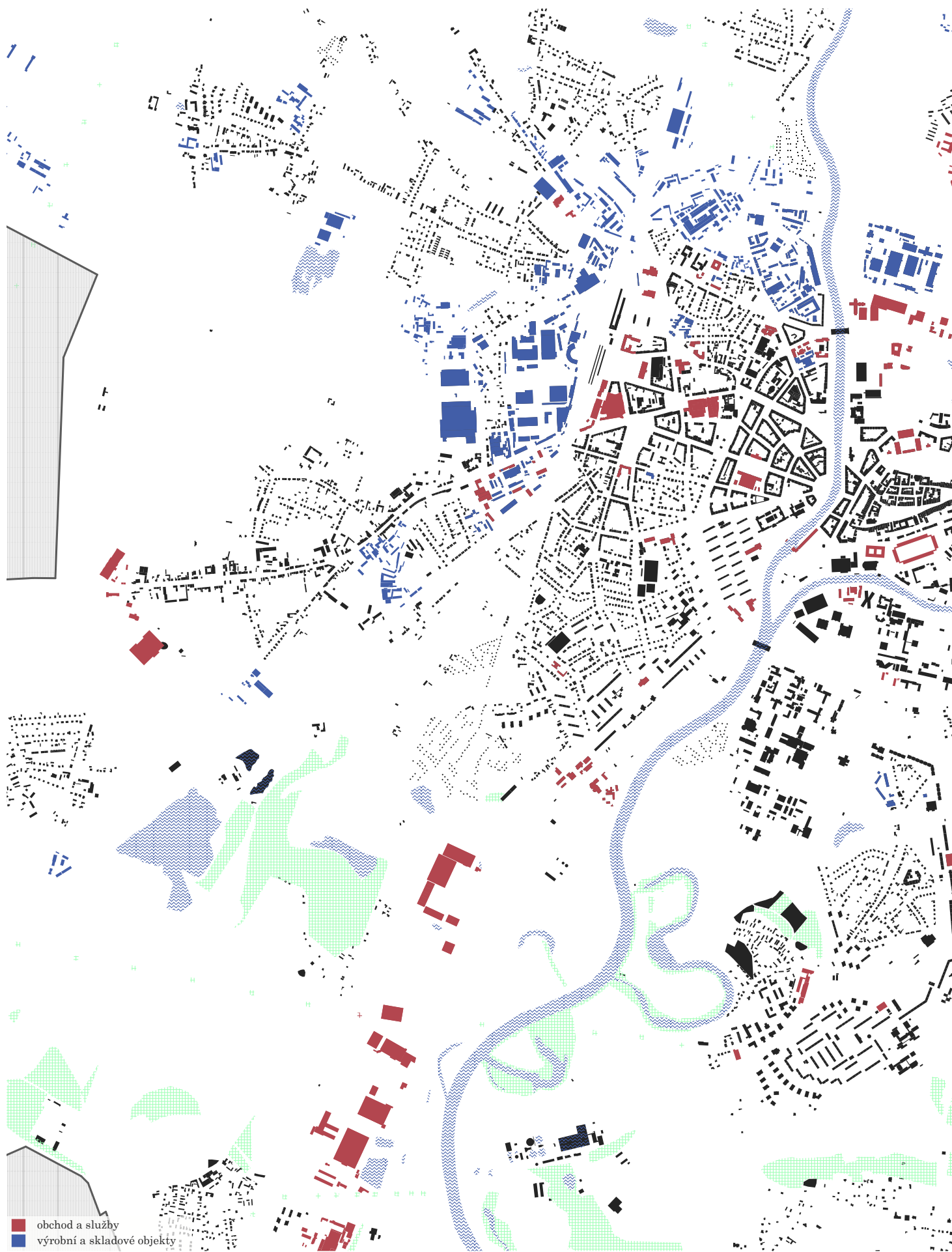
International CR, a. s. (výroba lékařských a dentálních nástrojů a potřeb), ČEZ Měření, s.r.o., Fakultní nemocnice Hradec Králové, Lesy České republiky, s. p., Povodí Labe, s. p., RUBENA a. s. (výroba pryžových výrobků), AMET a.s. (výroba příslušenství pro motorová vozidla), C. BECHSTEIN s.r.o. (silniční a nákladní doprava), Ella-CS s.r.o. (farmacie a biomedicína), Glatt-Pharma s.r.o. (medicína), GMC Software Technology s.r.o. (programování, ICT), Technistone a.s. (výroba betonových výrobků), Stueken, s.r.o. (výroba nástrojů a nářadí), Kingspan a.s. (výroba kovových konstrukcí), PETROF s.r.o. (výroba hudebních nástrojů), BEAS a.s. (výroba pekařských výrobků), Foma Bohemia s.r.o., Hradecká pekárna s.r.o.

Zaměstnatnání dle odvětví ekonomické činnosti (2011)

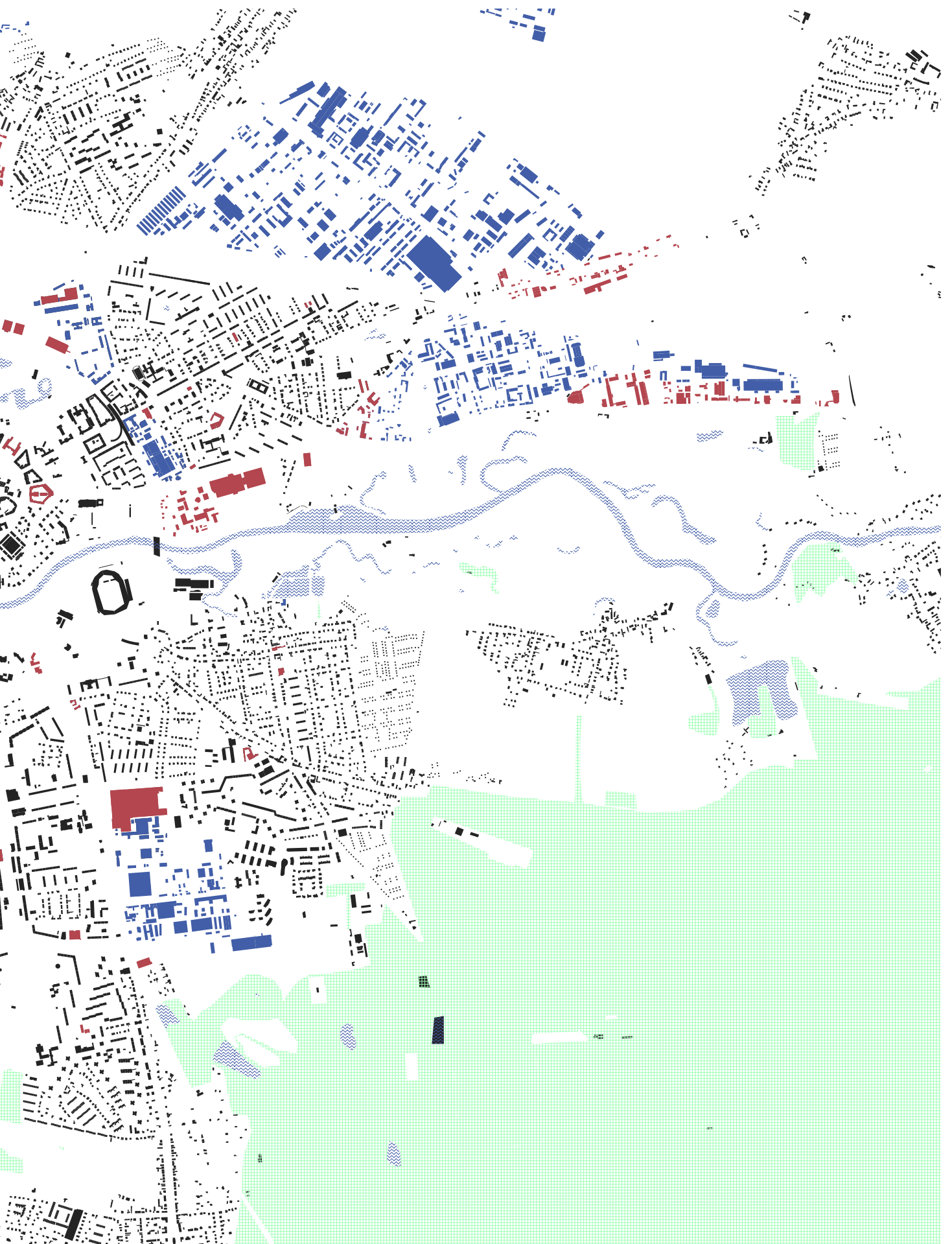
Podnikatelská SWOT analýza města (Analýza podnikatelského prostředí HK 2013)

<p>Existence MSP s možností růstu</p> <p>Vysoký podíl podniků působících ve službách</p> <p>Kvalifikovaná pracovní síla mezi střední a starší generací</p> <p>Výhodná geografická poloha v rámci ČR, Evropy</p> <p>Dopravní řešení uvnitř města, vnitřní a vnější okruh, dopravní propustnost města</p> <p>Dopravní dostupnost Prahy (široká spádová oblast)</p> <p>Přítomnost univerzitních a výzkumných pracovišť</p> <p>Velmi dobrá kvalita života/Vysoká úroveň života - kvalitní nabídka volnočasových aktivit (kultura, sport atd.)</p> <p>Velmi dobré životní prostředí</p> <p>Bezpečnost a nízká kriminalita</p> <p>Velmi nízká míra nezaměstnanosti</p> <p>Tradice oborů hudebních nástrojů</p>	<p>Nedostatek kvalifikované pracovní síly mezi absolventy, zhoršuje se úroveň absolventů VŠ</p> <p>VŠ nereflexuje potřeby pracovního trhu a firem</p> <p>Nezájem VŠ spolupracovat s firmami (např. stáže)</p> <p>Nevyužitý potenciál hradeckého letiště</p> <p>Chybějící dálnice na Polsko - nedostatečně využitý potenciál možné spolupráce s Polskem</p> <p>Nedostatečná podpora podnikání a podnikatelů</p> <p>Nezájem městské samosprávy o aktivity firem působících a prosperujících ve městě Hradec Králové</p> <p>Absence investic do podpory či zkvalitnění podmínek pro podnikání</p> <p>Minimální komunikace, kooperace, nedostatečné poskytování informací o dění ve městě ve vztahu k podnikatelům, špatná flexibilita samosprávy</p> <p>Špatná komunikace města v oblasti rozvojových plánů</p> <p>Nejasná vize vedení města. Chybí dlouhodobější strategický plán rozvoje regionu.</p> <p>Přístup finančního úřadu</p>
<p>+</p>	<p>-</p>
<p>Příprava dlouhodobé strategie rozvoje podnikatelského prostředí ve městě</p> <p>Podpora příchodu nových investorů – využití brownfields</p> <p>Zkvalitnění dopravní infrastruktury</p> <p>Podpora a stimulace vzdělávání v regionu</p> <p>Platforma, v rámci které by byly zachyceni kvalitní studenti</p> <p>Podpora. praxí studentů ve firmách</p> <p>Vytvoření platformy pro společné setkávání místní samosprávy a podnikatelské sféry</p> <p>Aktivnější komunikace s podnikateli o rozvojových plánech města.</p> <p>Společná propagace místních firem</p> <p>Vytváření a podpora podmínek pro podnikání</p> <p>Zrychlené řízení na magistrátě (systém jedněch dveří)</p> <p>Zjednodušení legislativních překážek pro podnikání,</p> <p>Pomoc firmám v pilotních projektech</p> <p>Podpora aktivit Technologického centra HK</p> <p>Podpora mobility pracovní síly</p> <p>Startovací byty pro vědecké pracovníky a mladé lidi</p> <p>Pracovní nabídky pro nově příchozí</p>	<p>Odchod firem do jiných regionů ČR, snížení příjmů města</p> <p>S odchodem firem se zvýší nezaměstnanost obyvatel Hradce Králové</p> <p>Ohrožení pozice města v rámci ČR a zároveň pokles atraktivit města pro nově příchozí</p> <p>Postupné snižování počtu obyvatel města</p> <p>Odchod VŠ lidí z města</p> <p>Stárnutí populace</p> <p>Snižující se podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva</p>

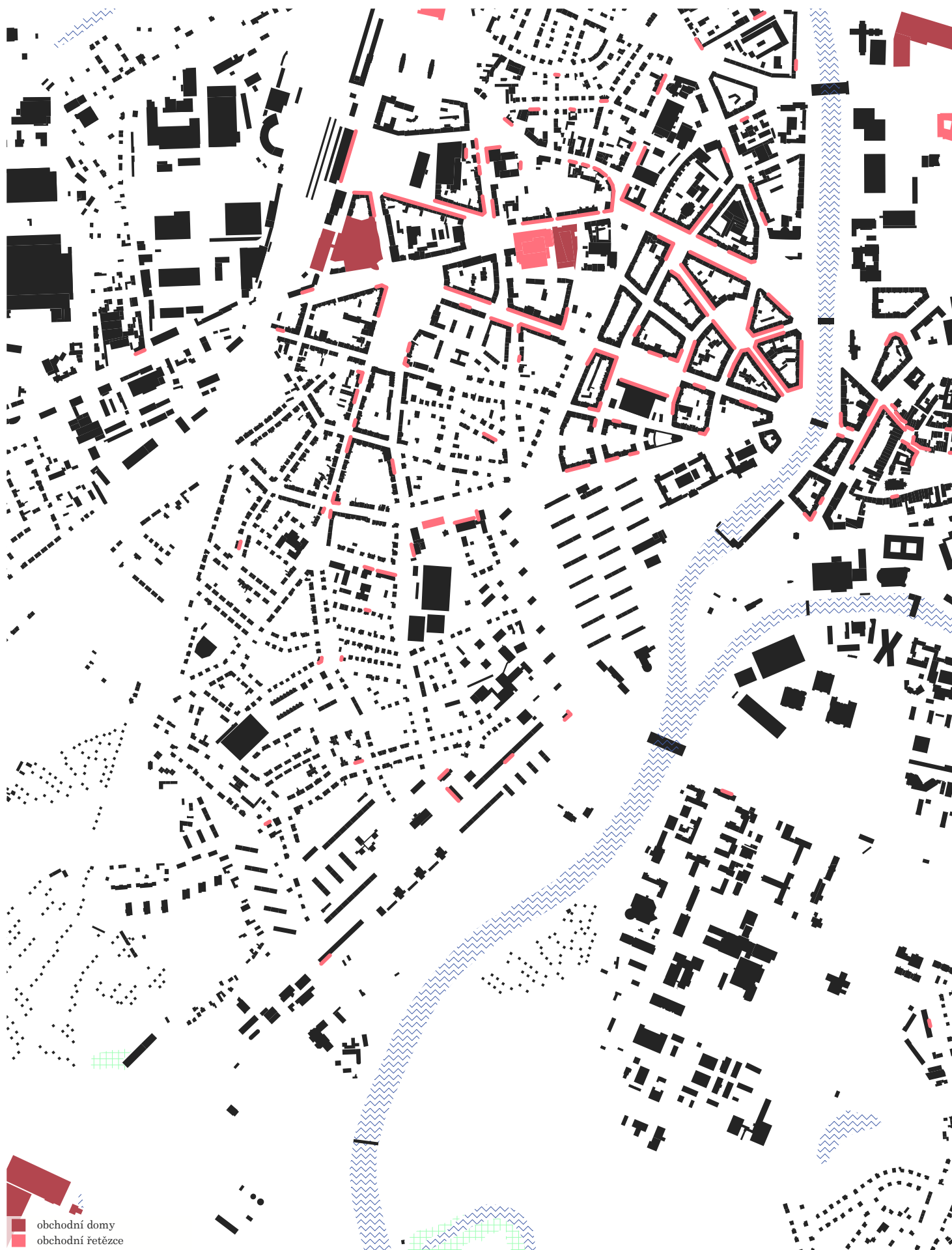

Obchod, služby, výroba a sklady

1:25 000

- obchodní domy
- obchodní řetězce

Živý parter

1:12 000

Nemovitosti

V současné době ve městě nabízí realitní kanceláře k **prodeji okolo 110 bytů**. Cena za metr čtverečný se pohybuje od 40 tisíc korun, v centru je to okolo 60 -70 tisíc korun. Nejdražší nabízený byt je za 96 000kč/m², byt je umístěn v centru v domě Komenium z roku 1885. Průměrná cena bytu 1kk/1+1 za metr čtverečný je 67 tisíc korun, cena za 2kk/2+1 56 tisíc korun na metr čtverečný, za byt 3kk/3+1 se v Hradci zaplatí okolo 49 tisíc korun a za 4kk/4+1 zhruba 55 tisíc. Průměrná cena za metr čtverečný je asi 56 000kč. Ve srovnání s podobně velkými městy jsou ceny místních bytů vyšší než v Liberci, Pardubicích nebo Ústí nad Labem, nižší jsou například v porovnání s Olomoucí nebo Zlínem.

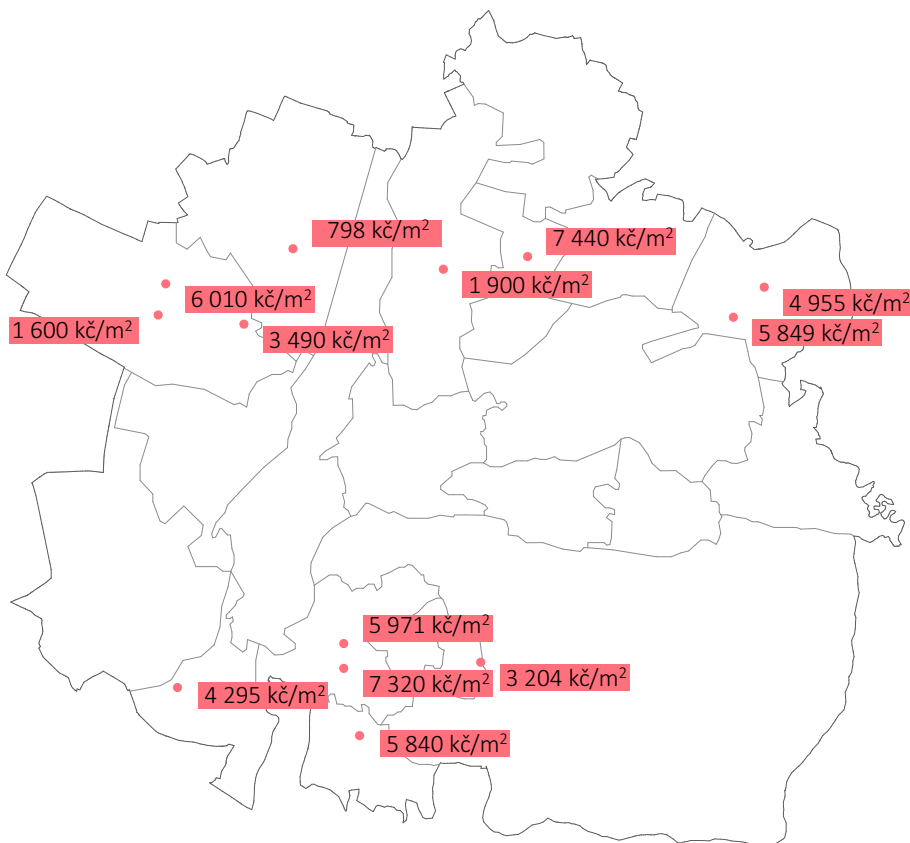
Domů k prodeji je nabízeno 27. Malé domky do 70m² se prodávají průměrně za 36 tisíc korun, domky 70-120m² za 45 tisíc korun, domy větší jak 120 m² do 200m² se průměrně nabízejí za 48 tisíc korun a domy 200 - 320 m² průměrně za 42 tisíc korun. Nemovitosti v atraktivních lokalitách se však nabízejí i za 70-80 tisíc korun za metr čtverečný. V prodeji je momentálně také **kulturní památka Červený Dvůr**. Jedná se o barokní zemědělskou usedlost s rozlohou pozemku skoro 8

tisíc m² a objektem o výměře 600m², je nabízena za 8 000 000 Kč. Další zajímavou nabídkou představuje **prvorepubliková vila v centru města** v ulici Střelecká. Výměra objektu je 407 m² na pozemku 822 m², je nabízena za cenu 15 364 000 Kč.

Nabídka **bytů k pronájmu** obsahuje okolo 120 bytů. Za 1kk/1+1 se v Hradci měsíčně zaplatí okolo 9 tisíc korun (270 Kč/m²), za 2kk/2+1 12 tisíc korun (220 Kč/m²), za 3kk/3+1 přibližně 15 tisíc korun (180 Kč/m²) a za byt 4kk/4+1 28 tisíc korun (250 Kč/m²). Pronájem vyjde draž v Pardubicích a Olomouci, naopak levněji v Ústí nad Labem. Srovnatelné ceny jsou ve Zlíně a Liberci.

Domy k pronájmu jsou od realitních kanceláří momentálně nabízeny 4, v průměru za 147 Kč/m²/měsíc.

V nabídce realitních kanceláří je nabízeno okolo **15 stavebních pozemků**. Průměrná cena pozemku je asi 4 200 Kč/m².

Aktuálně nabízené stavební pozemky

Hospodaření města

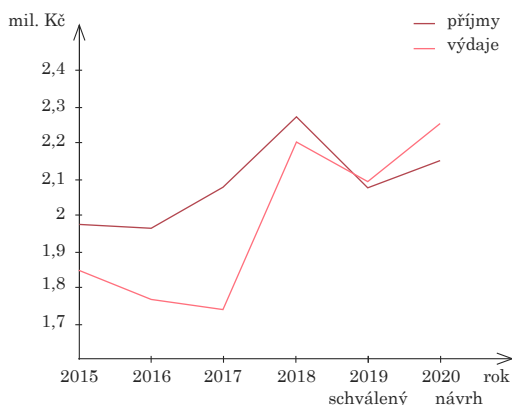
Při porovnání dat posledních let (2015-2020) hospodaření Hradce Králové s podobně velkými českými městy (Liberec, Pardubice, Olomouc a Ústí nad Labem), vysledujeme, že nejvyšší **hodnotu majetku** má Olomouc, o něco nižší mají pak města Liberec, HK a Pardubice, méně než polovičním majetkem Hradce disponuje Ústí nad Labem. **Porovnáním průměrů výsledků hospodaření** měst zjistíme, že v Hradci Králové oproti ostatním městům výrazně převyšují výnosy nad náklady, o něco menší průměr mají Pardubice, zhruba poloviční průměr HK má Ústí nad Labem, o něco nižší Liberec a asi pětikrát nižší průměr HK má město Olomouc.

Návrhový rozpočet Hradce Králové do roku 2020 vyčísluje kromě očekávaných příjmů a běžných výdajů také kapitálové výdaje. Konkrétně se plánuje investovat především do tělocvičné haly TJ Sokol Pouchov (30 000 tisíc Kč), do Inteligentního dopravního systému (100 000 tisíc Kč) a do objektu pro odlehčovací službu v HK (120 000 tisíc Kč). V dalších letech je přichystaná investice do Všesportovního stadionu, do revitalizace Velkého náměstí, do Inteligentního dopravního systému, do obnovy křižovatky Mileta a rekonstrukce Benešovy třídy.

Údaje k roku 2020:

Majetek města **13 450 902** tisíc Kč
 Návrh - příjmy **2 169 261,3** tisíc Kč
 Návrh - výdaje **2 269 919,8** tisíc Kč
 z toho běžné výdaje **1 867 865,3** tisíc Kč
 a kapitálové výdaje **392 904,5** tisíc Kč
 Návrh - saldo **-100 658,5** tisíc Kč

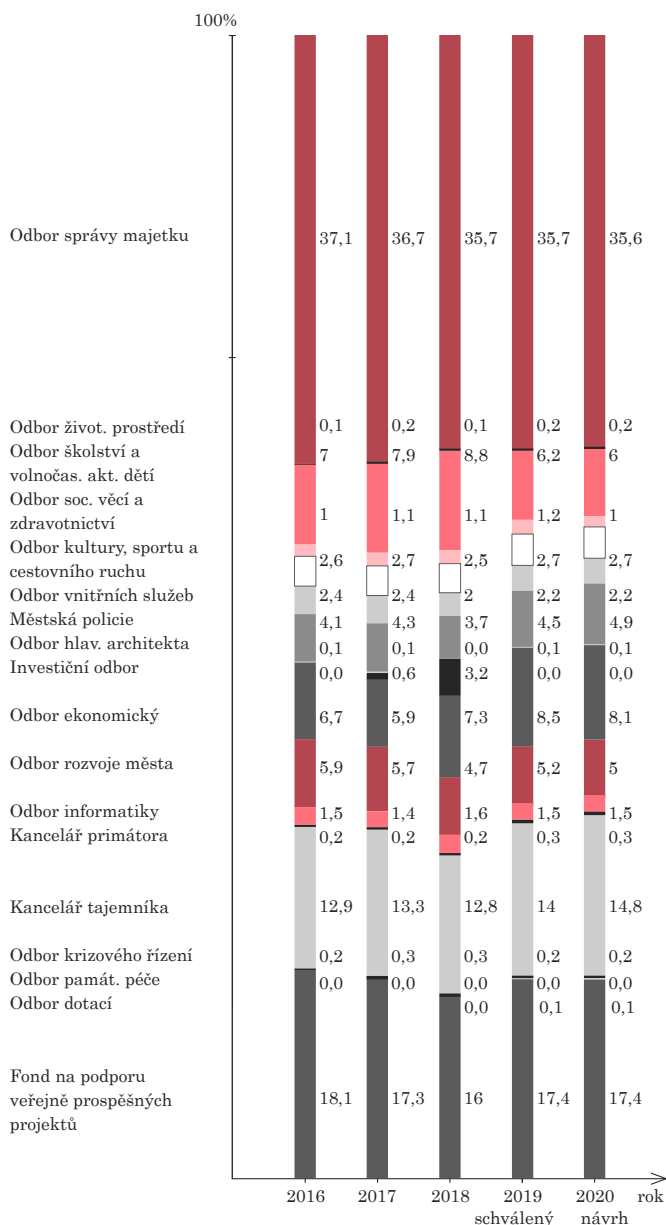
Příjmy a výdaje

Návrhové kapitálové výdaje

Běžné výdaje

Územní rezervy a brownfields

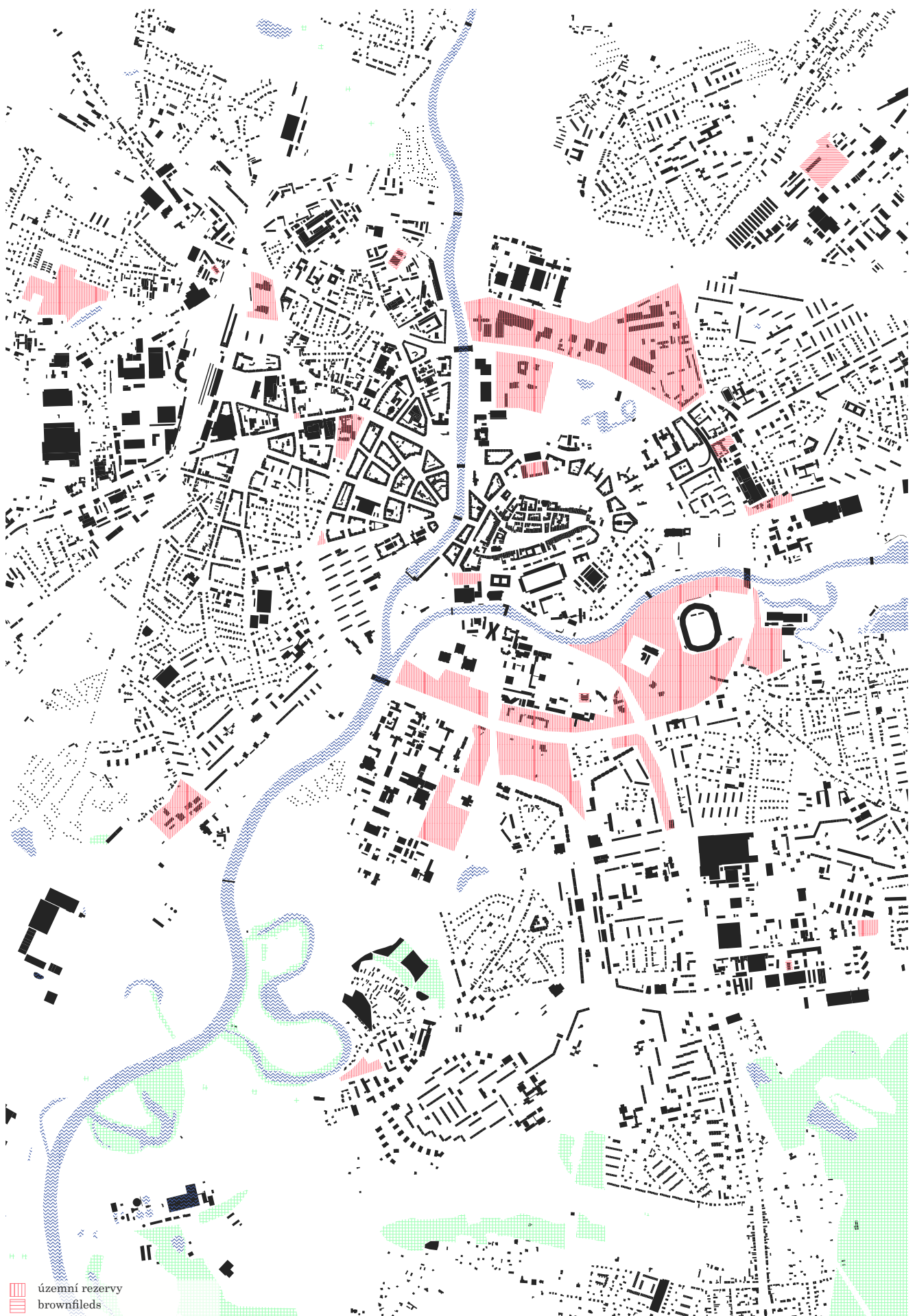
Obr. 24
Územní rezerva - Sokolská

Obr. 25
Brownfield - Bývalý výkup u nádraží

Obr. 26
Brownfield - Letiště HK

územní rezervy
brownfields

Územní rezervy a brownfields

1:25 000

Vize města

Město Hradec Králové se pyšní urbanistickou kompozicí komunikačního okruhu a na něj navazující systém městských radiál, tato kompozice je otevřena dalšímu rozvoji. Zároveň má dostatečné množství zeleně a volných ploch, a výhodnou geografickou polohu. Přesto však obyvatel ve městě v posledních letech stále ubývá, převážně kvůli suburbanizačním trendům. Město chce podporovat udržitelný rozvoj a vytvořit tak kvalitní zázemí pro stotisícovou metropoli severovýchodních Čech.

Pro rozvinutí konceptu udržitelného rozvoje města byl vypracován **Strategický plán 2030**. Vytyčuje 7 klíčových oblastí a v rámci nich stanovuje potřebná opatření. První z klíčových oblastí je **urbanismus a kvalita života ve městě**. V této oblasti si město klade za cíl například udržet přiměřenou velikost města a zabránit extenzivnímu rozvoji do krajiny, snížit dopravní náročnost území, revitalizovat brownfields nebo zvýšit urbánní kvalitu centra města. Plán také zmiňuje cíl zápisu města na seznam památek UNESCO. Dále se město bude věnovat regeneraci a humanizaci předměstí a sídlišť, a plánuje posílit systém veřejných prostorů s dostatkem veřejné zeleně. Cílí také na zlepšení kvality bytového fondu a v neposlední řadě na efektivnější nakládání s odpady. I přes nynější dostačující zásobu vody chce zefektivnit nakládání s vodními zdroji a zajistit protipovodňovou ochranu.

V rámci klíčové oblasti **dopravy** upozorňuje na primární problém tranzitní dopravy projíždějící městem přes vnější městský silniční okruh, na důležitost pokračování budování sítě pro cyklisty a vyzdvihuje potenciál rozvoje díky přítomnosti letiště regionálního významu, kterému chybí dopravní napojení a strategický investor. Jeden z cílů oblasti je posílit MHD jako plnohodnotnou alternativu pro cestování po městě, dále kvalitně napojit město na nadřazené dopravní sítě a zkvalitnit dopravu v klidu (vytvořit koncepci a uvnitř veřejná prostranství jako je třeba auty zahlcené Velké náměstí).

V oblasti **podnikání, vědy, výzkumu a inovace** strategický plán připomíná převládající sektor v oblasti hospodářství, kterým je sektor služeb, a předpokládá převážně obchodně komerční využití nabízených rozvojových ploch. Město má spíše neprůmyslovou orientaci, i tak chce zvýšit atraktivitu města pro průmyslové investory. Hradec Králové je městem vzdělání, chybí mu však technicky orientované obory. Bylo ale založeno Technologické centrum HK a město cílí na jeho

další podporu. Plánuje se také podpora v oblasti cestovního ruchu, která s sebou nese vytvoření nových ubytovacích kapacit, zlepšení propagace turistické atraktivity hradeckého regionu s důrazem na cykloturistiku nebo posílení spolupráce s dalšími partnery jako jsou například pořadatelé festivalů.

Klíčová oblast **vzdělávání a školství** apeluje na nedostatečnou kapacitu mateřských škol. Kapacita základních škol je dostačující, je tu však potřeba velké údržby a obnovy stávajících objektů. Dostatek je i budov pro středoškolské a vysokoškolské vzdělávání, nedostačuje však jejich technický stav. Město nabízí velké množství volnočasových aktivit a přístup veřejnosti na školní hřiště. Slabou stránkou města je absence kulturního zařízení pro studenty středních a vysokých škol. Dalším cílem oblasti je rozšířit nabídku mimoškolní výchovy a vzdělávání pro děti a mládež.

Z hlediska **kultury, sportu a volnočasových aktivit** městu chybí společný informační servis. Je potřeba rozšířit kapacity pro rekreační sport (plocha pro bruslení, plavání, značené běžecké tratě, in-line stezka, fitness stezka) a také sportoviště pro sport vrcholový a výkonnostní. Městu také chybí reprezentativní výstavní prostory.

V **sociální oblasti** město vyzdvihuje nutnost reagovat na stárnutí populace města a nárůst počtu osob ohrožených sociálním vyloučením. Je tu nedostatek dostupného bydlení pro některé sociální skupiny (osoby se zdravotním postižením, mladé rodiny, senioři, sociálně slabé osoby). Pro osoby se zdravotním postižením a osoby s pracovním hendikepem je nízká kapacita pracovních míst. Hradec Králové je známé jako město pro rodinu, důkazem toho je řada ocenění (Obec přátelská rodině, Město s nejlepší kvalitou života, Město s vynikající sociální situací). Jako ideální místo k životu se Hradec jeví i díky vysoké úrovni zdravotní péče.

Poslední oblastí je **veřejná správa a služby**, která má za cíl efektivně a otevřeně sloužit občanům, zatím však chybí například dostatečná koordinace mezioborové spolupráce nebo katalog veřejných služeb.

SWOT analýza

kvalitně založený radiální okružní systém
systém zeleně uvnitř města a podél řek, komplex lesů
významná poloha v systému osídlení východních Čech
vysoký podíl obyvatelstva se SŠ a VŠ vzděláním
kvalitní architektura, výhodná urbanistická dispozice
rozsáhlé tepelné sítě, plošná plynofikace, soustředění kapacit
v oblasti IT, ČOV s dostatečnou kapacitou, kanalizační síť
pokrývající celé území města
absence těžkého průmyslu
nadprůměrná současná úroveň MHD
možnost využití areálu letiště
napojení na dálnici D11
podnikatelský inkubátor Technologické centrum HK
existence fakultní nemocnice s vazbami na vysoké školy
široká nabídka volnočasových aktivit, kvalitní ZUŠ
vynikající umělecké obory s mezinárodním uznáním
cyklistická tradice a cyklistické zázemí
kvalitní sociální a zdravotní služby
nezaměstnanost pod průměrem ČR

nový územní plán
výstavba bytových domů
revitalizace sídlišť
dostavba nadřazených komunikací (R35, D11, R11)
využití potenciálu Hradecko - pardubické aglomerace
zájem města o vstup do UNESCO
rozvoj Technologického centra HK
blízkost Elektrárny Opatovice
možnost čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU
podpora chodců, cyklistů, MHD
modernizace páteřní a regionální železniční sítě
dopravní funkce letiště
možnost vyvedení silniční tranzitní dopravy mimo město
vybudování inteligentního dopravního systému
revitalizace nevyužívaných ploch a průmyslových areálů
rozvoj cykloturistiky
vybudování kulturního zařízení pro studenty SŠ a VŠ
udržení VŠ studentů ve městě
lepší využití všech medií pro informování obyvatel

pokračující ubytok obyvatel, stárnutí obyvatel
nízká kvalita veřejného prostoru sídlišť
nedostatek bydlení pro některé sociální skupiny (zdravotně
postižení, mladé rodiny, senioři, soc. slabí)
neexistence kulturního zařízení pro studenty SŠ a VŠ
nedostatečná kapacita mateřských školek
relativně vysoká cena pozemků
vysoké nájmy
pomalá revitalizace brownfields
nerealizované vyhovující dopravní napojení jižní části
nevyužití zóny letiště
nedostatečná kapacita pro dopravu v klidu
neúplný systém cyklo dopravy
nízký podíl průmyslové výroby v místní ekonomice
nedostatečná kapacita sportovišť pro vrcholový a výkonostní
sport, pro rekreační sport
absence kulturně společenského informačního portálu
nedostatečná propagace města jako turistické destinace
nedostatek výstavních prostor

nedostatečný koncept nového územního plánu
suburbanizace do okolních obcí, stárnutí obyvatel
periferizace historického jádra města
nedokončení dostavby nadřazených komunikací a s tím
související nárůst tranzitní dopravy
růst automobilové dopravy
nekoncepční zásahy do struktury města
chátrající průmyslové areály v blízkosti centra
nevyužitý potenciál severní, východní a jižní části městského
okruhu jako propojení centra s ostatními částmi, umísťování
sítě objektů tvořící bariéru

Závěr

Tato analýza Hradce Králové utváří jeho základní obraz v kontextu České republiky, Královéhradeckého kraje a Hradecko-Pardubické aglomerace. Dále pak rozebírá městské části a porovnává je v kontextu samotného města. Vytýčuje jeho silné stránky a poukazuje na slabé.

Na základě této analýzy jsem vypracovala diplomní projekt dostavby struktury města v okolí jižního úseku městského okruhu. Projekt hledá možnost zahuštění širšího centra jako cestu k potlačení suburbanizace, snaží se posílit trend města krátkých vzdáleností a potlačit tak dopravní vytíženost města, a umístit do nové zástavby aktuálně potřebnou infrastrukturu.

Zdroje

Aktualizace analýzy volnočasových pohybových aktivit v Hradci Králové, 2008, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=63121

Analýza podnikatelského prostředí města a identifikace možností podpory jeho rozvoje Statutárním městem Hradec Králové, 2013, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=63117

BURCIN, Boris, KUČERA, Tomáš, KURANDA, Jan, Prognóza vývoje obyvatelstva města a SO ORP Hradec Králové na období 2018-2050, Praha, 2019

Centrum EP, Sociodemografická analýza města Hradce Králové, říjen 2013, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=63115

DOUBEK, Zdeněk, REZKOVÁ, Helena, Starý Hradec Králové dům od domu, AXA Hradec Králové, 2009, ISBN 978-80-904448-0-5

FIŠER, Ladislav, Hradec Králové - město kolem Bílé věže, Východočeská tiskárna, spol. s. r. o., 2009, ISBN 978-80-900702-0-2

FIŠER, Ladislav, Hradec Králové - Město českých královen, Galerie a studio reklamy

HALOUNOVÁ, Lena, VEPŘEK, Karel, ŘEHÁK, Martin, CAJTHAML, Jiří, Fakulta stavební ČVUT v Praze, 2010, Mapy šedesátiletého vývoje města Hradce Králové v geografickém informačním systému, ISBN 978-80-01-04711-8

Katedra demografie, Prognóza vývoje obyvatelstva Hradce Králové do roku 2040, Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze, listopad 2008, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=63333

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, POLITIKA ÚZEMNÍHO ROZVOJE České republiky, ve znění Aktualizací č. 1, 2 a 3 (úplné znění), Ústav územního rozvoje, Praha, Brno, 2019, Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/647ac23c-05f7-469f-a200-af8d3be4e4ae/PUR-CR_ve_zneni_Aktualizaci_c_1_2_3_uplne_zneni.pdf.aspx?ext=.pdf

Podvyužité areály (brownfields), Magistrát města Hradec Králové, odbor strategie a rozvojových projektů města, Dostupné z: https://vyuka.hradebni.cz/file.php/286/hradec_brownfields.pdf

POTŮČEK, Jakub, Hradec Králové - architektura a urbanismus 1895-2009, Muzeum východních Čech ve spolupráci s GARAMON, 2009, ISBN 978-80-86472-42-3

Strategický plán rozvoje města Hradec Králové do roku 2030, říjen 2013, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=63353

Strategie území Hradecko-Pardubické aglomerace, 2020, Dostupné z: http://iti.hraderc.pardubice.eu/upload/files/2020-12-21/strategicka-cast_finalni-verze_optp.pdf

Univerzita Hradec Králové, Filosofická fakulta, Průzkum veřejných prostorů města Hradce Králové, Statutární město Hradec Králové, 2018, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=70748

Návrh rozpočtu statutárního města Hradce Králové rok 2020, Dostupné z: https://www.hrdeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=74283

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, srpen 2011, Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/uzemni-planovani/zasady-uzemniho-rozvoje-kralovehradeckeho-kraje-46187/>

Mapové podklady:

<http://opendata.mmhk.cz/>
<https://geoportal.mmhk.cz/>
<http://gis.kr-kralovehradecky.cz/>
<http://investice.kr-kralovehradecky.cz/>
<https://geoportal.npu.cz/>
<https://nahlizenidokn.cuzk.cz/>
<https://investice.kr-kralovehradecky.cz/>
<https://mapy.cz/>
<https://www.google.com/maps>

Obr. 1 Panorama Hradce Králové, 1638

zdroj: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=55894>

Obr. 2 Model Františka Žaloudka zachycující stav vojenské pevnosti roku 1865

zdroj: http://podnikamvhk.cz/strucna_historie_mesta_hradce_kralove/

Obr. 2 Zachovalé zbytky vojenské pevnosti

zdroj: <https://www.turistika.cz/mista/hradec-kralove-pozustatky-vojenske-pevnosti-pevnostni-koridor-u-orlice/foto?id=164654>

Obr. 4 Panorama Hradce Králové, 1866

zdroj: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=2272>

Obr. 5 Ulička s podloubím, 1925

zdroj: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=45105>

Obr. 6 Panorama Hradce Králové, 1938

zdroj: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=45001>

Obr. 7 Muzeum východních Čech, Jan Kotěra, 1880

zdroj: <https://eastbohemiafilmoffice.cz/cs/lokace/muzeum-vychodnich-cech-v-hradci-kralove>

Obr. 8 Sbor kněze Ambrože, Josef Gočár, 1929

zdroj: <https://kam.hradcekralove.cz/objekt/37-sbor-kneze-ambroze#lg=1&slide=1>

Obr. 9 Masarykovy školy a mateřská škola, Josef Gočár, 1927

zdroj: <https://kam.hradcekralove.cz/objekt/13-masarykovy-skoly-materska-skola#lg=1&slide=0>

Obr. 10 Lávka přes řeku Orlice, Baum Baroš, 2012

zdroj: <https://www.stavbaweb.cz/baum-baros-architekti-lavka-pro-psi-a-cyklisty-v-hradci-kralove-7398/clanek.html>

Obr. 11 Studijní vědecká knihovna, Projektil, 2008

zdroj: <https://www.stavebnictvi3000.cz/clanky/studijni-a-vedecka-knihovna-v-hradci-kralove>

Obr. 12 Pohled na současný stav historického jádra Hradce Králové

zdroj: <https://hradec.rozhlas.cz/>

Obr. 13 Soutok Labe a Orlice

zdroj: <http://www.galerie-jadran.net/displayimage.php?pid=4685>

Obr. 14 Dominanty historického jádra

zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/volby-do-zastupitelstva-hradce-kralove/2604461-v-hradci-kralove-je-tematem-rekonstrukce>

Obr. 15 Novohradecké lesy a jejich cyklostezky

zdroj: <http://www.mestske-lesy.cz/tipy-na-vylet/okruh-asfaltovych-cest.html>

Obr. 16 Rostlé historické jádro

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 17 Blokovaná zástavba

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 18 Smíšená zástavba

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 19 Sídliště, solitéry, obytné soubory

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 20 Rodinné domy

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 21 Knihovna města HK

zdroj: <https://www.sons.cz/Prednasky-v-Hradci-Kralove-P4003300.html>

Obr. 22 TJ Sokol HK a Filharmonie HK

zdroj: <https://kam.hradcekralove.cz/objekt/14-sokolovna#lg=1&slide=0>

Obr. 23 Galerie moderního umění

zdroj: <http://rgcr.cz/galerie-moderniho-umeni-v-hradci-kralove/>

Obr. 24 Územní rezerva - Sokolská

zdroj: <https://www.google.cz/maps>

Obr. 25 Brownfield - Bývalý výkup u nádraží

zdroj: https://vyuka.hradebni.cz/file.php/286/hradec_brownfields.pdf

Obr. 26 Brownfield - Letiště HK

zdroj: <https://hradec.rozhlas.cz/vychodni-cechy-z-nebe-pojdte-se-podivat-kam-urcite-budete-chtit-jet-priste-na-8173621/11>

